Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

46-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 226 (12.880).
29 СЕНТЯБРЬ 1964 ЙИЛ СЕШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

МАШИНА ТЕРИМИ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Поп ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Правда» колхози аъзолари юбилей йилида 1 минг 40 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилишган. Ишчи кучи оз эмасми, колхозчилар бутун ишни техниканинг елкасига юклашган. Даставвал 600 гектар ер машина теримига ажратилганди. Хомаки чўт қилиб кўришса, яна шаҳардан ёрдамчилар сўрашга тўғри келаркан. Ғўза қатор ораларини синчиклаб текшириб, яна 200 гектар ерга машина киритиш мумкин, деган хулосага келишди. Қолган 240 гектар ердаги ҳосилни 493 колхозчи бемалол териб олади.

Далаларда пахта чамандай очилиб кетди. Дилбар Раҳимова, М. Усмонова, Маҳбуба Аҳмаджонова, Саодат Насриддинова сингари ўнлаб чевар теримчилар ҳар куни хирмонга 200-250 килограммдан «оқ олтин» тўкмоқдалар, ҳамма теримчилар кунлик нормаларини ошириб бажаряпти. Лекин қўлда терилган пахта бир процентга етмайди. Шайланиб турган 15 та «зангори кема»нинг ҳаммаси ишга тушди-ю, процентнинг тоши босди. Кунда машина билан 80-85 тонна пахта терилмоқда. Колхоз ҳозиргача пландаги 650 тонна ўрнига 900 тонна пахтани агрегатларда териб, машина терими планини ошириб бажарди.

Қурбон Қаюмов бир кунда бункердан 8 тонна пахта тўкмоқда. Унинг касбдошлари Рустам Мамадалиев, Обиджон Имомов, Абдураҳмон Комиловлар ҳар куни 5-7 тоннадан пахта тўкиб, механик-ҳайдовчилар орасида пешқадамлик қиляптилар.

— Пўлат отларнинг гвардиячилари узоғи билан 10 октябргача 2 минг тонна пахта териб беришмоқчи — дейди колхоз инженери Мирзакамол Ғозиев фахрланиб.

Мирзакамол ака энди ҳар қанча фахрланса арзийди. Чунки йил бўйи қилинган ҳаракат айни шу кунларда мева беряпти. Бу мева пунктларга жўнатилаётган тонна-тонна «оқ олтин» карвонларидир.

А. НАБИХЎЖАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

27 сентябрь куни республикамизда **61.433** тонна пахта тайёрланди. Бу—йиллик планнинг 1,78 процентига тенг ❊ **Фарғоналик баҳодирлар ҳамон пешқадам** ❊ Миришкор пахта усталарининг азим юрти—Андижон суръатни тағин ҳам кўтарди ❊ *Тошкент яхши одим ташлади. Бу ерда бир кунлик ўсиш 2,52 процентни ташкил этди* ❊ Қашқадарёнинг улкан хирмонига ҳар куни 2 процент ва ундан ҳам кўп пахта тўкиляпти. Лекин унинг қўшниси Сурхондарё суръатни ҳамон кўтараётгани йўқ ❊ ***Самарқандликлар, сизлар кунлик пахта топширишни қачон ақалли бир процентга етказасизлар?*** ❊ Пахта тайёрлашда қатъий бурилиш ясайдиган кезлар келди.

ҲАММАМИЗНИНГ МУҚАДДАС БУРЧИМИЗ

Қори НИЕЗИЙ,
академик, хизмат кўрсатган фан арбоби,
Давлат мукофотининг лауреати

Халқимизнинг «ҳар дам ғанимат» деган доно, оқилона сўзи ғоят муҳим мазмун-мундарижага эга бўлиб, асрлар давомида тўпланган тажрибанинг кўрсатишига қараганда, ҳаётнинг равнақи, турмушнинг энг ибратли ҳикмати, унинг бебаҳо сабоқларининг манбаи ҳам шундадир.

Агар чуқурроқ ва атрофлича ўйлаб қаралса, меҳнат фронтидаги барча муваффақиятларимизнинг энг асосий калити ҳам ана шунда — вақтнинг ғаниматлигида. Чунки бу соҳадаги ҳар бир ҳодисанинг, ҳар бир ишнинг «долу-зарби» мавжуд бўлиб, бу муҳим пайт ўтгандан кейин пушаймон ва тавба-тазаррунинг ҳеч бир фойдаси бўлмайди. Бу ҳақиқатга риоя қилмаслик — беғамлик, бепарволик демак. Беғамлик эса — кишининг энг ашаддий душманидир.

Маълумки, бу йил она-Ватанга, партия ва ҳукуматга берган аҳдимизга мувофиқ, тўпланаётган «оқ олтин» хирмони 3 миллион 600 минг тоннадан иборат бўлиши керак. 3.600 .000 тонна! Кўпчилик, халқ хўжалиги соҳасидаги бу каби рақамларга ўрганиб қолгани учун, аксар бунинг устида ўйланмаса керак. Аммо, бу миқдор ва унинг ҳажми устида бир оз ўйлаш керак эди! Унинг нақадар катталигини тасаввур қилиш учун аввало пахтанинг бебаҳо хусусиятини эътиборга олиш лозим. Ҳақиқатан ҳам, ахир у металл эмас! Ҳатто пахтани пресслаган ҳолда ҳам, у сувдан тахминан икки ярим марта енгилдир. Шунинг учун ҳам 3 миллион 600 минг тоннадан иборат бўлган пахта хирмонини сўз билан ифода этиш мумкин бўлса-да, лекин миқдорини, айниқса ҳажмини тасаввур қилиб, кўз олдига келтириш хийла мушкулдир.

Мана, ҳозирги кундаги жанговар вазифанинг нимадан иборатлиги ўз-ўзидан равшан бўлиб қолади. Шунча пахтани етиштириш — катта маҳорат ва қаҳрамонона меҳнат талаб қилган ҳолда, уни териб олиш эса ундан ҳам катта куч, ғайрат ва ташкилий иш билангина бажарилиши мумкин.

Ҳолбуки, айрим жойларда, айниқса Самарқанд, Хоразм, Сирдарё областларида ва Қорақалпоғистон АССРда йиғим-терим ишлари жуда суст бўлиб, очилиб ётган пахта табиатнинг кўнгилсиз ҳодисалари хавфи остида туради. Бу жойларда теримнинг суст бораётганлиги ҳам тасодифий эмас. Ҳақиқатан ҳам бу ерларда машина терими ҳам, дефолиация ҳам ниҳоятда кечикиб кетяпти. Ҳолбуки, давримиз механизациялаш давридир.

Ёки Сурхондарё областини олиб қарайлик. Бу область иқлими, ер, сув шароити бўйича қўшниси Қашқадарё области билан баб-баравар имкониятларга эга. Бироқ сурхондарёликлар ён қўшниларидан анча орқада қоляптилар. Улар ҳатто дефолиацияни ўтказишда ҳам икки оёқда оқсаяптилар. 28 сентябргача 75,24 процент майдондаги ғўзанинг дефолиация қилинганлигини нормал бир ҳол деб бўладими, ахир. Областда терим агрегатлари кучидан қониқарсиз фойдаланилмоқда. Бу ерда ишчи кучи ҳам етарли. Афсуски, теримда қатнашаётган куч жуда оз. Масалан, йирик пахтакор — Денов бошқармасида ҳар куни 23 минг ўрнига, 12500 дан ортиқроқ киши пахта теряпти. Мавжуд 334 та агрегатдан 25 таси ишлаяпти, холос. Хўш, буни нима деса бўлади? Беғамликми ёки консерватизмми? Ҳар ҳолда иккала касал ҳам ўзаро боғлиқ, ажралмас бўлиб, биридан иккинчиси келиб чиқади ва бундай касалликнинг оқибати одатда оғир аҳвол билан тугалланади.

Бундан сақланиш учун фақат биргина чора мавжуддир, у ҳам бўлса, профилактикадан — яъни касалликнинг олдини олишдан иборат. Шунинг учун ҳозирги пайтда ҳар куни эмас, балки ҳар бир соат ҳам ғанимат, чунки тажрибанинг кўрсатишига қараганда, табиат тасодифий ҳодисаларга бой бўлиб, бугун ярқираб турган ҳавонинг эртага ҳам шундай бўлиб туришига мутлақо ҳеч қандай гаров йўқ.

Ахир, сентябрь тамом бўлиб, октябрь бошланмоқда. Ҳолбуки, пешана тери билан етиштирилган ҳосилнинг асосий қисми ҳали далада. Афсуски, бепоён далаларимизда очилиб, теришга интизор бўлиб ётган пахтанинг тили йўқ-да! У тилга кирганда, бирмунча кишиларни шарманда қиларди, наъра урганда эса ер ларзага кирарди.

Ўйлаймизки, ҳар бир совет кишиси бу сатрларни ўқиб, улардан ўзига тегишли хулоса чиқариб олар. Бу сатрларни мен пахта учун, умумхалқ бойлиги учун қайғураётганлигимдан, ачинаётганлигимдан ёзяпман. Ҳар бир совет кишиси пахта йиғим-теримига ўз муносабатини аниқлаб, «мен бу соҳада нима қилдим ва нима қилишим керак?», деган саволни ўз олдига қўйиб, ўзининг мусбат жавобини амалий ишда кўрсатиши лозим.

Азиз дўстлар! Пешана тери билан етиштирилган ва ўзбек халқининг ифтихори бўлган пахтанинг бирор граммини ҳам нобуд қилмай, мумкин қадар тезроқ териб олиш учун барча куч ва ғайратни сафарбар қилиб, республикамизнинг ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик юбилейини шоншарафлар билан кутиб олайлик! Бу эса барча совет жамоатчилигининг, ҳар бир меҳнаткашнинг муқаддас бурчидир.

Ҳамма пахта теримига, ўртоқлар!

Сиз суратда кўриб турган бу чевар қиз Андижон область, Хўжаобод ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммунизм» колхозининг илғор теримчиси Тўхтахон Ғозиева бўлади. Тўхтахон, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг шонли 40 йиллик юбилейи шарафига социалистик мусобақага қўшилиб, мавсумда 12 тонна «оқ олтин» теришга аҳд қилган. У ўз аҳдига яраша меҳнат қилиш учун курашиб, кунда 233-240 килограммдан пахта теряпти.

— Кўп пахта теришнинг сири йўқ,—дейди Тўхтахон,—фақат вақтдан самарали фойдаланиш, икки қўллаб тинмай пахта териш керак, холос. Ушанда терим суръатига суръат қўшилади. Мен тонг билан баравар уйғониб, пахтазорга чиқаман ва қош қорайгунча ишлайман. Шунинг учун ҳам кўп пахта теряпман.

Бепоён пахтазорларимизнинг Тўхтахон Ғозиева каби чеварларига тенглашингиз!

Қ. Йўлдошев ва Э. Жониқулов фотоси.

СЕНТЯБРЬ 28 „Оқ олтин" хирмони

Пахта тайёрлашнинг бориши

Ўрта Осиё иқтисодий райони

(Планга нисбатан процент ҳисобида: биринчи стун — бир кунда тайёрланган пахта; иккинчи стун — мавсум давомида; учинчи стун — машина терими).

Ўзбекистон ССР	1,78	20,85	10,47
Тожикистон ССР	1,51	20,22	7,61
Қирғизистон ССР	2,52	19,90	12,53
Чимкент области	2,28	17,99	1,24
Туркманистон ССР	1,20	14,22	3,60

Ўзбекистон ССР областлари

(Планга нисбатан процент ҳисобида: биринчи стун — бир кунда тайёрланган пахта; иккинчи стун — мавсум давомида; учинчи стун — бир кунда машинада терилган пахта; тўртинчи стун — мавсум давомида; бешинчи стун — дефолиация қилинган майдонлар).

Фарғона	2,38	41,26	3,56	32,20	101,10
Андижон	2,30	32,59	2,74	17,27	79,29
Қашқадарё	2,10	30,81	3,26	19,31	138,04
Сурхондарё	1,67	23,36	1,64	6,79	75,24
Тошкент	2,52	16,96	2,78	11,55	76,71
Бухоро	1,65	16,07	0,84	3,27	92,40
Сирдарё	1,34	7,77	1,58	6,11	106,07
Қорақалпоғистон АССР	1,03	7,22	0,21	0,52	69,19
Хоразм	1,18	6,81	0,20	0,49	59,93
Самарқанд	0,69	4,11	0,09	0,18	76,65

РУМИНИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ШАРАФИГА

27 сентябрда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев Руминия Халқ Республикасининг Хитой Халқ Республикаси 15 йиллиги байрамида қатнашмоқ учун Пекинга бора туриб, Москвада тўхтаган ҳукумат делегацияси шарафига Қабул маросимлари уйида зиёфат берди.

Ҳар иккала томонни қизиқтирувчи масалалар устида зиёфат вақтида дўстона ва ошкора фикрлашиб олинди.

Н. С. Хрушчев ва Ион Георге Маурер ўртоқлар қадаҳ кўтариб, нутқ сўзладилар. (ТАСС).

ИНДОНЕЗИЯ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ПРЕЗИДЕНТИ ВА БОШ МИНИСТРИ ДОКТОР СУКАРНОНИНГ СССРГА ВИЗИТ БИЛАН КЕЛИШИ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан, Индонезия Республикасининг президенти ва Бош Министри доктор Сукарно шу йил 29 сентябрда расмий визит билан Москвага келади.

БУТУН ПРОГРЕССИВ ИНСОНИЯТ БАЙРАМИ

МОСКВАДА I ИНТЕРНАЦИОНАЛНИНГ ЮЗ ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ

Москва, 28 сентябрь, (ТАСС). Бугун ССР Иттифоқи Большой театрида соат 17 да партия, комсомол ва касаба союзи активининг пролетариатнинг биринчи оммавий халқаро коммунистик ташкилоти — I Интернационал ташкил топган куннинг 100 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиши бўлди.

Йиғилиш президиумидан партия ва Совет давлатининг раҳбарлари, КПССнинг ветеранлари, дунёнинг турли районларидаги Компартиялар ва демократик ташкилотларнинг вакиллари жой оладилар.

Йиғилишни КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев қисқача кириш нутқи билан очади.

I Интернационалнинг юз йиллиги ҳақида КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Б. Н. Пономарев доклад қилди.

КИМ ИР СЕН ВА ЦОЙ ЕН ГЕННИНГ Н. С. ХРУШЧЕВ ВА А. И. МИКОЯНГА ТЕЛЕГРАММАСИ

Корея Халқ Демократик Республикасининг раҳбарлари Ким Ир Сен ва Цой Ен Ген ўртоқлар Н. С. Хрушчев ва А. И. Микоян ўртоқларга телеграмма йўллаб, корейс халқининг миллий байрами—Корея Халқ Демократик Республикаси барпо қилинганлигининг 16 йиллиги муносабати билан юборилган қутлов учун ташаккур изҳор қилдилар.

Қардош совет халқига, деб ёзади Ким Ир Сен ва Цой Ен Ген, тинчлик ва коммунизм учун курашда чин кўнгилдан янги муваффақиятлар тилаймиз.

ҒАНИМАТ ФУРСАТЛАРДА

УРГАНЧ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Янгиариқ бошқармасидаги Киров номли машъал хўжалик пахтакорлари ўтган йили ҳосилдорликни 43 центнерга етказган, айрим бригадалар эса гектаридан 45-50 центнердан хирмон кўтарган эдилар. Бу йил колхоз пахтакорлари гектаридан 45 центнерлик хирмон кўтаришга аҳд қилиб, мажбуриятга яраша мўл ҳосил етиштирдилар.

Қурёз Машарипов, Рўзимат Қўшжонов, Қурбонбой Абдуллаев, Ёқуб Жўраев ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг аъзолари эса ҳар гектаридан 50-60 центнердан пахта топширишни кўзлаб жонбозлик билан меҳнат қилдилар.

Ҳосил учун курашнинг ҳал қилувчи даври келди. Лекин колхозда пахта кеч очилганлиги сабабли йиғим-терим ишлари бултургига нисбатан анча кеч бошланди. Колхоз пахтакорлари ана шуни ҳисобга олиб ҳар бир кун, ҳар бир соатдан унумли фойдаланиш, теримни жадал суръат билан давом эттириш орқали ҳосилни қисқа вақт ичида йиғиштириб олишга қарор қилдилар. Ҳозир кунига йиллик планнинг 1,5 проценти миқдорида пахта тайёрланаётган бўлса, икки-уч кундан сўнг 2-2,5 процентдан пахта терилади. Колхоз йиллик планни 20 октябргача бажаришни кўзда тутиб, йиғим-терим ишлари графигини тузиб чиқди. 900 дан кўпроқ киши пахта теримига сафарбар қилинди. Шулардан 270 киши кўпминг килограммчилар ҳаракатига қўшилиб, мавсумда 10-15 тоннадан пахта теришга аҳд қилди.

Санам Матниёзова, Раъно Жуманиёзова, Дармон Юсупова каби ўнлаб теримчилар кунига хирмонга 150 килограммдан пахта топшириб, бошқаларга ўрнак кўрсатмоқдалар. Бундай чеварлар сони кун сайин ортиб бормоқда.

Бригадалар ўртасидаги мусобақада Рўзимат Қўшжонов бошлиқ бригада пешқадамлик қиляпти. Бу бригаданинг аъзолари ҳар куни тайёрлаш пунктига 2 процентдан ошириб пахта жўнатиб, йиллик планнинг 20 процентини бажариб қўйдилар. Ёқуб Тўраев, Отаназар Ашуров бошлиқ бригадаларда ҳам терим суръати 1,5-1,8 процентга чиқди.

Колхозда машиналар билан 1500 тонна пахта териб олиш кўзда тутилмоқда. Ҳозир «зангори кема»ларнинг ишлаши учун барча шарт-шароит вужудга келтирилаётир. 1 октябргача 15 та пахта териш машинасининг ҳаммаси ишга солинади. Пахта териш ва тайёрлаш суръати янада тезлашади.

С. ИБРОҲИМОВ.

ПЕШҚАДАМЛИКНИ ҚЎЛДАН БЕРМАЙМИЗ

Партиямизнинг мамлакат қишлоқ хўжалигини интенсив ривожлантириш юзасидан ишлаб чиқан улуғвор программаси барча қишлоқ аҳли сингари Киров ишлаб чиқариш бошқармаси меҳнаткашларининг ҳам жонажон иши бўлиб қолди. Улар бу программани амалга ошириш жараёнида янги-янги резервларни ишга солиб, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тобора кўпайтиришга муваффақ бўлмоқдалар.

Чунончи, давлатга гўшт, сут ва бошқа деҳқончилик маҳсулотлари сотиш олдинги йиллардагига қараганда анча кўпайди. Давлатга пилла сотиш плани биринчи ипак қурти парваришининг ўзидаёқ ортиғи билан бажарилди.

Бу йил республикамиз меҳнаткашлари жуда катта воқеани — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 40 йиллигини нишонлайдилар. Бутун-бутун коллективлар ана шу улуғ айём шарафига ўз зиммаларига юксак мажбуриятлар олиб ишлаяптилар. Шу жумладан, бизнинг бошқармамиз меҳнаткашлари бу йил она-Ватанга 41 минг 200 тонна пахта, 1373 тонна гўшт, 3772 тонна сут, 45,7 тонна жун ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб беришга аҳд қилишган. Бу вазифалар реал бўлиб, улар муваффақиятли бажарилмоқда.

Ўтган йили бошқарма меҳнаткашлари республикамизнинг катта «оқ олтин» хирмонига 45 минг 855 тонна пахта билан муносиб ҳисса қўшдилар. Бир йилнинг ўзида гектаридан олинадиган ҳосил 15,5 центнердан 21,2 центнерга кўтарилди. Республика миқёсида қолоқ ҳисобланиб келинган бошқарманинг меҳнат аҳли мана шу кўтарилишга фидокорона меҳнат, қудратли техника орқали эришди. Аммо, ўтган йили давлатга пахта сотиш юзасидан олган мажбуриятимизни бажарган бўлсак-да, машина терими планини уддалай олмадик.

Бу йил ана шу сабоқлардан тегишли хулоса чиқарилди. Пахтакорларимиз баҳорда юз берган қийинчиликларни мардонавор енгиб, кенг майдонларда тўла гектарлар бўлишини таъминладилар.

Пахта терими катта ва масъулиятли иш бўлиб, жуда муҳим хўжалик ва сиёсий кампаниядир. Пахта терими бутун йил давомида қилинган ҳамма ишимизга якун ясайди, барча кадрларимиз, партия, совет, хўжалик, касаба союз, комсомол ходимларимизнинг сиёсий етуклигини, жанговар қобилиятини текшириб кўриш учун катта имтиҳон бўлади.

Йиғим-терим суръати мавжуд техника воситалари ва ишчи кучларининг тўла сафарбар этилишига боғлиқлиги равшан. Шунга кўра, бу ишга катта эътибор берилди. Теримчиларнинг унумли ишлашлари учун қулай маданий-маиший шароит яратиб берилди.

Машина терими пахтачиликдаги энг мураккаб ва ҳал қилувчи ишдир. Терим агрегатларидан кенг фойдаланмай туриб, пахтачиликда меҳнат унумдорлигини ошириш мумкин эмаслигини ўтган йили амалда кўрдик. Шу сабабли, бу йил машина теримига алоҳида эътибор берилмоқда. Шу кунларда 204 та пахта териш машинасини 408 механик-ҳайдовчи икки сменада бошқармоқда. Ҳар бир машинанинг кунлик иш унуми 2,5-3 тоннани ташкил этяпти.

Хўжаликларда сентябрнинг дастлабки кунларидаёқ юксак суръатлар билан ишлаётган коллективлар маррага тобора яқинлашмоқдалар. «Октябрь 40 йиллиги» совхозининг Ғ. Шомирзаев, Киров номли совхознинг Рустам Йўлчиев бошқарувчилик қилаётган бўлимлари кунига 6-7 процентдан пахта териб, йиллик планни 60 процентдан ошириб қўйдилар. Ўнлаб бригадалар эса маррага етганликлари ҳақида бирин-кетин ғалаба рапорти беряптилар.

Бошқармамиз меҳнаткашлари пахта теримини қисқа муддатларда ва зўр уюшқоқлик билан ўтказиб, юбилей дастурхонига муносиб туҳфа тайёрлаш юзасидан зиммаларига конкрет мажбуриятлар олдилар. Йиллик пахта тайёрлаш планини 20 октябргача, социалистик мажбуриятни эса Улуғ Октябрнинг 47 йиллик байрами кунигача бажаришга аҳд қилганмиз.

Дастлабки муваффақиятларимиз Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети томонидан юксак баҳоланди. Бошқармамиз ва Киров номли совхоз пахтакорларига республика кўчма Қизил байроғи берилди. Бу бизнинг зиммамизга катта масъулият юклайди. Пахтакорларимиз буни яхши тушунишади. Шунинг учун ҳам улар бир ғайратларига ўн ғайрат қўшиб ишлаб, пешқадамликни мавсум охиригача қўлдан бермасликка қатъий аҳд қилганлар.

А. НИЁЗОВ,
Фарғона область, Киров ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи.

Х. ЗОКИРОВ,
бошқарма партия комитетининг секретари.

ЧЕХОСЛОВАК САЙЁҲЛАРИ БИЛАН САМИМИЙ УЧРАШУВ

КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов 28 сентябрда чехословак сайёҳлари М. Зикмунд ва И. Ганзелкани қабул қилди. Суҳбат самимий, дўстона вазиятда ўтди. Ш. Р. Рашидов меҳмонларнинг саволларига жавоб қайтарди. Чехословакия журналистлари Ўзбекистонда меҳмондўстлик билан кутиб олганликлари учун чин кўнгилдан ташаккур изҳор қилдилар.

Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов қатнашди. (ЎзТАГ).

ДАВРИМИЗ ШУНҚОРЛАРИ

Сизга суратдан қараб турган бу кишилар турли касб эгалари. Сиз улар билан балки учрашгансиз, балки учрашмагансиз. Лекин улардан бири мушкулингизни осон қилган бўлса, раҳматингизни олган бўлса ажаб эмас. Чунки уларнинг тилаги шундай. Мана, сизга уч мисол: Юқоридаги суратдаги йигит Абдулла Мирзақосимов «Ташсельмаш» заводининг шунқорларидан. Завод конвейерида слесарь бўлиб ишлайди. У қисмларини йиққан қанча-қанча пахта териш машиналари ҳозир «оқ олтин» далаларида жавлон уряпти. Ўнгдаги суратдаги Ўрта Осиё темир йўли Тошкент бўлинмасининг илғор тепловоз машинистлари Юнус Тўлаганов ва Раҳим Азизовлар қанча-қанча одамларнинг ҳожатини чиқариб, уларни манзилга тез олиб боряпти. Ёки бўлмаса Тошкент «Компрессор» заводининг токари Елизавета Подробникова (чапдаги сурат) тайёрлаган мукаммал деталлар қайси компрессор станцияда асқотмаётганикин?

И. Глауберзон фотолари.

ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ МУҲИМ ПРОБЛЕМАЛАРИ

ЧИҚИМИ ЧАҚМАЙДИМИ?

Республикамизда 17 та ёғ заводи бор. Бу заводлар деярли ҳар бир областда жойлашган бўлиб, пахта заводлари уларни хом ашё билан таъминлаб туради. **Лекин ёғ заводларининг ҳаммаси ҳам хом ашёни тўла қайта ишлай олиш қувватига эга эмас.** Амударёнинг қуйи оқимидаги районларда — Хоразмда, Тошовузда Урганч, Хўжайли, Беруний, Чимбой ва Тошовуз ёғ заводлари бор. Улар йилига 260 минг тонна чигитни қайта ишлаши мумкин. Лекин бу областларда етиштирилган пахтадан пахта заводлари 350 минг тоннага яқин чигит ажратадилар. **Кўриниб турибдики, ёғ заводлари пахта заводлари етказиб берадиган хом ашёни батамом қайта ишлай олмайди. 90 минг тонна чигит бошқа областлардаги ёғ заводларига жўнатилади.** Бу эса транспорт чиқимларини келтириб чиқаради. Ўтган йили Ҳазорасп ва Хонқа станцияларининг ўзидан 12 минг тонна чигит Каттақўрғон ёғ-мой комбинатига жўнатилди. **Бу чигитлар бир неча минг километр узоқдан ташиб келтирилганлиги учун ҳам ёғ заводларида ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг таннархи бирмунча юқори бўлди. Шу билан бирга уларни ташиб келтиришга каттагина миқдорда транспорт харажатлари кетди.**

Худди шунингдек, Сурхондарё ва Қашқадарё областидаги ёғ заводлари қуввати кичик бўлганлиги сабабли ҳам бу областларда қайта ишланган чигитни тўла қабул қилиб ололмаётирлар. Пахта тозалаш заводлари чигитларнинг бир қисмини Фарғона водийсидаги ёғ заводларига жўнатмоқда.

Республиканинг шимолидаги областларда етиштирилган пахта ҳосилининг бир қисми ҳам темир йўл орқали бошқа областларга ташиб келинмоқда. Масалан, Хоразмда етиштирилаётган пахтанинг ҳаммасини ўша ердаги пахта тозалаш заводлари қайта ишлаш қудратига эга эмас. Шунинг учун ҳам Хоразмдан етиштирилган пахтанинг бир қисми Бухоро областига қайта ишлаш учун жўнатилмоқда. Ўтган йили Ҳазорасп, Хонқа ва Питнак станцияларидан Бухоро областига 11 минг тонна пахта жўнатилди. Яна шуни айтиш керакки, пахтани темир йўл орқали ташиш иқтисодий жиҳатдан ўринли эмас. Тўрт ўқли ҳар бир вагонга 20 тоннадан ортиқ пахта ортиш мумкин эмас. Бунинг натижасида эса уни ташиш таннархи кўтарилиб кетади. **Шуларни ҳисобга олиб, келгуси йилларда Хоразм областида пахта тозалаш заводларининг қувватини ошириш ва янги ёғ заводлари қуриш керак бўлади.**

Саноатимизнинг бошқа тармоқларида ҳам хом ашё базаси билан ишлаб чиқариш корхонаси ўртасидаги масофа ҳамма ерда бирдай деб бўлмайди. Масалан, рангли металлургияда қазиб чиқарилаётган рудаларнинг бир қисмини республикада қайта ишлаш имкони йўқ. Улар бошқа иқтисодий районларга жўнатилмоқда. Масалан, қўрғошин рудаси Қозоғистонга, руҳ рудалари концентрати Шимолий Кавказ ва Украинага жўнатилмоқда. Бу рангли металлар рудалари қайта ишлангандан кейин яна Ўзбекистонга қайтариб олиб келинмоқда. Тошкент кабель заводида рангли металлар хом ашё сифатида ишлатилмоқда. Ўз вақтида кабель заводининг учдан икки қисм маҳсулоти эса Украина, Урал, Сибирь, Узоқ Шарқ ва Шимолий Кавказ районларига жўнатилмоқда. Буларнинг ҳаммаси транспорт чиқимларини кўпайтириб юбормоқда.

Республикамиз асосий пилла тайёрловчи районлардан ҳисобланади. Лекин пилла қуритиш ва пиллакашлик фабрикаларининг қуввати етарли бўлмаганлиги сабабли қарийб 6 минг тонна пилла қайта ишлаш учун Москва, Херсон, Қозон ва Ғарбий Сибирга жўнатилмоқда. Ўзбекистон йилига 25 минг тонна жун тайёрламоқда. Шунинг 20 минг тоннасидан кўпроғи Иттифоқимизнинг бошқа районларидаги 5 минг километргача узоқликда жойлашган меланж комбинатларига жўнатилмоқда. Ҳозиргача Ўзбекистонда жунга дастлабки ишлов берувчи фабрика қурилмаган.

Юқоридаги мисоллардан кўриниб турибдики, корхоналарнинг қуввати қанчалик катта бўлса, ўша райондаги хом ашёни қанчалик тўла қайта ишлай олса, шу билан бирга хом ашё базаси билан уни қайта ишлайдиган корхона ўртасидаги масофа қанчалик қисқа бўлса, транспорт харажатлари шунчалик кам бўлади. Шуни назарга олиб, тегишли ташкилотлардан бу транспорт чиқимлари сизни чақмаяптими, давлатнинг бекорга сарф бўлаётган маблағларига ачинмайсизми, деб сўрашга тўғри келади.

С. ХУЖАЕВ,
иқтисод фанлари кандидати.

ХАЛҚАРО КОММУНИСТИК ҲАРАКАТНИНГ ЙЎЛИ

ПРОПАГАНДИСТЛАРГА ЁРДАМ

Хитой Коммунистик партиясининг раҳбарлари билан жаҳоннинг марксизм-ленинизм асосида жипслашган аксарий кўпчилик коммунистик партиялари ўртасидаги жиддий ихтилофлар масаласи бутун халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг, бутун инсониятнинг диққат-эътиборини ўзига жалб қилмоқда.

Бизнинг партиямиз, бошқа марксчи-ленинчи партиялар вужудга келган ихтилофларни бартараф қилиш учун, халқаро коммунистик ҳаракат бирлигини марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари асосида, қардош партияларнинг 1957 — 1960 йиллардаги Москва кенгашларида биргаликда ишлаб чиқилган ҳужжатлари асосида бартараф қилиш учун қўлларидан келган ҳамма чораларни кўрдилар ва кўрмоқдалар.

Афсуски, ХКП раҳбарлари КПСС ва бошқа марксчи-ленинчи партияларнинг яхши ният билан кўраётган чораларига жавобан ихтилофларни бундан буён ҳам кескинлаштириш учун қасддан жонжаҳдлари билан уриниб келмоқдалар, қардош партияларга қарши ёвуз, туҳматдан иборат пропагандани тобора авж олдирмоқдалар.

ХКП раҳбарлари жаҳон коммунистик ҳаракатининг умумий йўлига ўзларининг алоҳида йўлларини қарама-қарши қўймоқдалар. Улар ўзлари тутаётган йўл билан Декларация ва Баёнотнинг асосий қоидаларини буюк давлатчилик шовинизми ва майда-буржуа авантюризми позициясидан туриб қайта кўриб чиқишга уринмоқдалар. Улар Декларация ва Баёнотни аслида тан олмай, коммунистик партияларга ўзларининг машъум «25 пункт»дан иборат платформаларини таклиф қилмоқдалар.

ХКП раҳбарлиги таклиф қилаётган бу платформанинг асли маъноси нимадан иборат? Бу платформанинг моҳияти аслини олганда шундан иборат: ХКП раҳбарлари социалистик системанинг жаҳон тараққиёти жараёнига тобора ҳал қилувчи таъсир кўрсатаётганлиги фактини инкор қилмоқдалар; капиталистик мамлакатлар ишчилар синфининг курашига менсимай қарамоқдалар; миллий озодлик ҳаракатини жаҳон социализм системасига ва халқаро ишчилар ҳаракатига қарама-қарши қўймоқдалар.

Ташқи сиёсат соҳасида Хитой раҳбарлари «совуқ уруш» вазиятини сақлаб қолишга интилмоқдалар. Улар шахсга сиғинишнинг коммунистик ҳаракат томонидан қораланган методлари ва тартибларини ҳимоя қилиб чиқмоқдалар ва уларни сақлаб қолиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Шу нарса борган сари равшан бўлмоқдаки, ХКП раҳбарлиги ўта ваъзбозлик ва шиорлар ниқоби остида айни вақтда жаҳон социализми эришган ғалабаларга қутуриб ҳужум қилмоқдалар, асосий зарбани империалистларга қарши эмас, балки асосан, КПССга ва бошқа марксчи-ленинчи партияларга қарши қаратмоқдалар.

Ихтилофларнинг моҳиятига ўтар эканмиз, аввало, ҳозирги замонга ва унинг асосий зиддиятларига берилаётган баҳо тўғрисидаги масалани олайлик. Бу эса компартияларнинг стратегияси ва тактикаси учун, уларнинг бутун амалий фаолияти учун ғоят катта аҳамиятга эга бўлган чуқур ва принципиал масаладир.

Революцион курашнинг йўналиши, бу курашнинг форма ва методлари тўғрисидаги масала ҳам давримизнинг характерига, унинг асосий кучларига қандай баҳо берилаётганлигига, ана шу кучларнинг жойлаштирилишига қараб ҳал қилинади.

Бизнинг партиямизнинг ва бошқа марксчи-ленинчи партияларнинг позицияси КПСС Программасида ва коммунистик партиялар вакилларининг Москва кенгашлари ишлаб чиққан Декларация ва Баёнот каби ҳужжатларда баён қилиб берилган. 1960 йилги Кенгаш Баёнотида бундай дейилган: «Давримизнинг асосий белгиси шундан иборатки, жаҳон социалистик системаси инсоният жамияти тараққиётининг ҳал қилувчи факторига айланмоқда».

Халқаро коммунистик ҳаракатнинг айни замондаги бутун сиёсий йўлига ҳам ғоят чуқур мазмунга эга бўлган ана шу қоида асос қилиб олинган. В. И. Ленин шу масала юзасидан бундай деб ёзган эди: «...халқларнинг ўзаро муносабатлари, давлатларнинг бутун дунё системаси кичик бир группадан иборат империалистик миллатларнинг Совет Россияси бошчилик қилаётган совет ҳаракатига ва Совет давлатларига қарши кураши билан белгиланади».

Бутун дунё коммунистларининг ана шу фикрига Хитой раҳбарлари бир вақтлар қўшилган эдилар. Москва Кенгаши қабул қилган Баёнотга Хитой Компартияси раҳбарлари имзо чеккан эдилар. Бироқ, кейинги вақтларда ХКП раҳбарлари бутунлай бошқача гапирадиган бўлиб қолдилар.

Улар оғиз кўпиртириб шуни исботлашга уринмоқдаларки, гарчи жаҳондаги икки система ўртасида зиддиятлар мавжуд бўлса ҳам асосий масала жаҳон социализм системаси ва миллий озодлик ҳаракатидаги муносабатлар йўли билан ҳал қилинади, империализмга ҳал қилувчи зарбалар бераётган революцион бўронларнинг етакчи зонаси худди мана шу ердан, Осиё, Африка ва Латин Америкаси районларидан ўтади, шу сабабли ҳозирги давр империализм, урушлар ва революциялар даври бўлиб қолмоқда.

СССРнинг, жаҳон социализм системасининг роли нимадан иборат? Асосий капиталистик мамлакатлардаги революцион ишчилар ҳаракатининг роли нимадан иборат? деган савол туғилади.

Жаҳон социализм системаси, капиталистик мамлакатлар пролетариатининг кураши, халқларнинг миллий озодлик ҳаракати — ҳозирги замоннинг асосий революцион кучларидир. Бироқ ҳозирги замон инсоният жамияти тарихий тараққиётининг асосий мазмунини, асосий йўналишини ва асосий хусусиятларини жаҳон социалистик системаси белгилаб бермоқда.

Миллий озодлик ҳаракати жаҳон тараққиётининг муҳим факторларидан эканлиги шак-шубҳасиз, аммо у ҳал қилувчи куч бўлиши мумкин эмас. Ривожланган капиталистик мамлакатларда миллий озодлик ҳаракати буржуазия ҳукмронлигини тугатиш вазифасини ўз олдига қўяётгани йўқ ва қўйиши ҳам мумкин эмас. Бундай шароит йўқ экан, социализмнинг қандай қилиб тантана қилиши ва капитализмнинг ҳалокатга учраши тўғрисида гап бўлиши мумкин.

Пролетариатнинг революцияда гегемонлиги, социалистик революциянинг ғалабасини таъминлаши керак бўлган энг революцион куч — ишчилар синфи эканлигини эътироф қилиш маркса-ленинча таълимотнинг бош идеяси ҳисобланади-ку, ахир.

Ишчилар синфи қаерда ва қайси мамлакатларда экан? Носоциалистик дунёдаги асосий пролетариат оммаси ривожланган капитализм мамлакатларида тўпланган-дир. Ғарбий Европада 90 миллион ишчи ва хизматчи, АҚШ ва Канадада 50 миллион, Японияда 20 миллион ишчи ва хизматчи бор. Хитой раҳбарлари худди ана шу қудратли кучни ҳисобдан чиқариб ташлашга интилмоқдалар.

Жаҳон социалистик системасига келганда, Хитой назариётчилари бу системага мазлум миллатларнинг революциясига мадад берувчи ва уни ривожлантирувчи «таянч базаси» ролинигина ажратмоқдалар.

Амалда аҳвол қандай? Совет Иттифоқи ва бутун социалистик ҳамдўстликнинг куч-қудрати халқаро реакциянинг асосий кучларини тўсиб турган бир вақтда мустамлака мамлакатларнинг меҳнаткашлар оммаси ва халқлари кураш олиб бориш ва капитализм устидан ғалаба қозониш учун энг бехатар қулай шароитларга эгадирлар.

Империалистлар ўз позицияларини қўлдан беришга, ўз озодлиги учун курашаётган халқларнинг қисувига ён беришга мажбур бўлмоқдалар. Зотан СССР ва бошқа социалистик мамлакатлар мустамлакачиларнинг йўлига ғов бўлиб турибди.

Хитой раҳбарлари яқинда озод бўлган ёш давлатларнинг халқларини бизга қарама-қарши қўйишга уринмоқдалар.

Ана шу халқлар СССРнинг уларга қандай катта ёрдам кўрсатганлиги ва ҳозирда ҳам кўрсатиб келаётганлигини жуда яхши биладилар-ку, ахир. Мустамлакачиликдан озод бўлган мамлакатларда СССРнинг ёрдами билан 400 дан кўпроқ жуда муҳим саноат объектлари қурилди ва қурилмоқда. Бизнинг мамлакатимиз ёрдам бермаганида, Миср, Жазоир ва бошқа мамлакатлар мустамлакачиларга қарши курашда ғалаба қозона олмаган бўлур эдилар.

Бизнинг мамлакатимиз ёш миллий давлатлар учун қудратли қалқон ролини ўтамоқда. Империалистларни кўпгина шундай мамлакатларга қарши агрессиядан тийиб турган нарса Хитой раҳбарларининг бақироқлиги ва ҳақоратлари эмас, уларнинг юзлаб «жиддий огоҳлантириш»и эмас, балки Совет Иттифоқининг куч-қудратидир.

Социализмнинг капитализм устидан эришаётган ғалабасига жаҳон социалистик системаси асосий, ҳал қилувчи ҳисса қўшмоқда ва биз, бу ҳиссани В. И. Ленин кўрсатганидек, аввало, ўзимизнинг хўжалик қурилишимиз билан, социализм ва коммунизм қурилиши билан қўшаётирмиз.

Жаҳон социалистик системаси капитализм билан иқтисодий мусобақада янги марраларни эгаллади. Социалистик мамлакатларда саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми 1962 йилда 1937 йилдагига нисбатан 8 баравар, капиталистик мамлакатларда эса атиги 2,6 баравар ортди. Бизнинг мамлакатимизда, шу жумладан Ўзбекистон ССРда ҳам етти йиллик план топшириқлари ошириб бажарилмоқда.

Саноат бўйича етти йилликда ишлаб чиқариш ҳажмини тахминан 80 процент кўпайтириш мўлжалланган бўлса, ҳақиқатан у камида 86 процент кўпайтирилади.

Бу йил давлатимиз ўтган йилдаги 2.5 миллиард пуд ўрнига, камида 4 миллиард пуд дон тайёрлайди. Бизнинг республикамиз пландаги 18 миллион пуд дон ўрнига, мамлакатга салкам 40 миллион пуд дон сотди.

Айни вақтда Ўзбекистоннинг 3 миллион 600 минг тонна пахта учун кураши авж олиб кетди. Совет Иттифоқи яқин йиллар ичида саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши даражаси жиҳатидан Америка Қўшма Штатларига етиб олиши ва ундан ўзиб кетишига эндиликда ҳеч ким сира шак-шубҳа қилмайди.

Бироқ Хитой раҳбарлари социалистик системанинг ривожланишига, унинг тинчлик, демократия, миллий мустақиллик учун, социализм ва коммунизм учун олиб бораётган курашига ғов солишга зўр бериб интилмоқдалар. Хитой социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар билан ўз ҳаракатларини кўпданоқ координация қилмай қўйди.

Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига кирадиган мамлакатлар билан ХХРнинг савдо обороти 1962 йилдаёқ 1959 йилдагига қараганда 2,8 баравар камайди, 1963 йилда яна қарийб 20 процент қисқарди ва бу йил ҳам қисқариб бормоқда. Шуни айтиш керакки, ХХР СССР ва бошқа социализм мамлакатлари билан савдо-сотиқни йиғиштириб, Япония, Франция, Англия ва бошқа капиталистик мамлакатлари билан иқтисодий алоқаларини кенгайтиряпти. Хитой раҳбарлари антимарксча ва антиленинча йўлга тушиб олиб, мудҳиш «оралиқ зонаси» назариясини ўйлаб чиқардилар. Шу йил 30 январда Мао Цзэ-дун Франция парламент делегацияси билан қилган суҳбатида «учинчи дунё» мавжуд деб айтди. У бу дунёга Францияни, Ғарбий Германияни, Италияни, Англияни ва... Хитойни киритди. Япон социалистлари билан яқинда қилган суҳбатида Мао Цзэ-дун марксизмга зид бўлган ана шу мудҳиш «оралиқ зонаси» тўғрисидаги уйдирмасини яна бир марта таъкидлади.

Шундай қилиб, Хитой раҳбарлари революцион кучларнинг бирлигини кўпоришга қаратилган фаолиятларини тобора кучайтирмоқдалар.

Ана шуларга қарши, бизнинг партиямиз жаҳон социализм системасини мустаҳкамлаш учун, барча социалистик мамлакатларнинг жипслигини кучайтириш учун, империалистик агрессорларга қарши, умумий тинчлик учун, коммунизмнинг тўла тантанаси учун кураш олиб боришни ўзининг энг асосий вазифаларидан бири деб ҳисоблайди.

СССРда коммунизм қурилиши — совет халқининг ўз интернационал бурчини бажаришга қўшаётган энг буюк ҳиссасидир. Коммунизм қуришдан иборат бу йўлни бизга улуғ Ленин чизиб берган ва бизни ҳеч ким ҳеч қачон ана шу Ленин йўлидан четлаштира олмайди.

Ев. БЛОК.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«ПАРТИЯ ТУРМУШИ»

Журналнинг 9-сони босмадан чиқди. Журнал «Бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот ва сайловлар» сарлавҳали бош мақола билан очилади.

«Шонли юбилейни муносиб кутиб олайлик!» рубрикаси остида Задарё ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетининг секретари Ф. Жўраевнинг «Задарёликлар сўзларининг устидан чиқадилар», В. Гугуновнинг «Пахта терими бошланди», Сирдарё ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Малик» совхози партком ининг секретари Р. Қурбоновнинг «Бутун ҳосилни машинада териб оламиз», Коғон саноат ишлаб чиқариши парткомининг секретари И. Жабборовнинг «Зарбдор вахтада», Б. Иткиннинг «Ҳамиша изланишда», Хўжайли ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Партия XXII съезди» совхози партия бюросининг секретари А. Кимнинг «Шоликорларнинг янги марралари» сарлавҳали мақолалари босилган.

«Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллиги олдидан» рубрикаси остида тарих фанлари кандидати Ф. Шариповнинг «Буюк ўн йиллик» сарлавҳали мақоласи ҳам журнал саҳифасидан ўрин олган.

Журналнинг «Идеология иши ва ҳаёт» бўлимида Ўзбекистон КП Андижон қишлоқ область комитетининг инструктори Л. Бурнашевнинг «Партия пропагандасининг муҳим звеноси», А. Островскийнинг «Шаҳар комитети ва мактаб», Я. Турмуҳамедовнинг «Дала шийпонида» сарлавҳали мақолаларини ўқиш мумкин.

Булардан ташқари, журналнинг «Шу куннинг темасида», «Бошланғич партия ташкилотлари иш тажрибасидан», «Халқ контроли амалда», «Хат ва хабарлар» бўлимларида ҳам кўпгина қизиқарли материаллар берилган.

ФАРОВОНЛИК САРИ

Шонли ленинчи Коммунистик партия ва ҳукуматимиз социалистик Ватанимизнинг иқтисодий қудратини мустаҳкамлаш, моддий бойликларни кўпайтириш ва меҳнаткашлар фаровонлигини оширишнинг янги-янги программаларини ишлаб чиқиб, амалга оширмоқдалар. СССР Олий Совети олтинчи чақириқ тўртинчи сессияси шу йил июль ойида қабул қилган Қонун ана шундай ҳужжатлардан биридир. Ўша тарихий кундан буён бутун мамлакатимизда бўлганидек, Ўзбекистонда ҳам Қонунни амалга ошириш юзасидан катта тадбирлар белгиланмоқда.

Ўзбекистон Касаба союзлари совети ва унинг жойлардаги ташкилотлари пенсия ва социал страхование ишини янгича йўлга қўйишнинг аҳамияти ва унинг амалий самаралари ҳақида меҳнаткашлар ўртасида кенг тушунтириш ишлари олиб бормоқда. Қонунда кўрсатилганидек, мамлакатимизда колхозчиларни пенсия ва нафақалар билан таъминловчи ягона система вужудга келтирилади. Колхозчилар кексайганда, касал бўлганда, қаровчисиз қолганда пенсия, шунингдек, турли нафақалар олиш ҳуқуқига эга бўладилар.

Шу йил 1 октябрдан бошлаб Ўзбекистонда 105 мингга яқин қишлоқ меҳнаткашлари доимий давлат нафақалари ола бошлайдилар. Иттифоқ бўйича эса 6.5 миллион колхозчи ана шундай қулайликларга эга бўлади.

СССР Министрлар Советининг 1964 йил 20 июль қарори ва ВЦСПС Президиумининг шу йил 14 август қарорига мувофиқ давлат пенсиялари ва социал страхование касаба союз аъзолари бўлган шундай шахсларга берилади: олий ёки ўрта махсус маълумоти бўлган ҳамда ўз мутахассислиги бўйича колхоз ишлаб чиқаришининг бирор звеносида меҳнат қилаётган колхоз раислари, мутахассисларига, колхозларнинг бош бухгалтерларига, механизаторларга. Шунингдек, уларнинг оилалари ўз боқувчиларидан ажралган тақдирда ҳам нафақа билан таъминланади.

Пенсия билан таъминлашда колхозда ишлаган меҳнат стажи ҳисобга олинади. Масалан, колхоз раисларига қарилик пенсиялари уни олишга мурожаат этишдан олдинги ўн йил мобайнида камида беш йил раислик вазифасида ишлаган бўлса берилади. Механизаторлар учун эса пенсия олиш учун зарур бўлган иш стажининг камида ярми колхоз, совхоз ҳамда давлат қишлоқ хўжалик корхоналари ва ташкилотларида ўтган бўлиши керак.

СССР Министрлар Совети қарорига мувофиқ колхозчилар вақтинча меҳнатга яроқсиз бўлганида, шунингдек бошқа ҳолларда ишчи ва хизматчиларга берилаётган нафақаларнинг ҳамма турлари бўйича таъминланадилар. Ўзбекистон Касаба союзлари советининг қишлоқ хўжалиги Бюроси СССР Министрлар Советининг қарорини амалга ошира бориб, республика партия, совет органлари ёрдамида колхозчилар, механизаторлар, шунингдек қишлоқ хўжалик институти ва техникуми студент-ўқувчилари орасида кенг тушунтириш ишлари олиб бормоқда.

Республикамизнинг барча областларида ишлаб чиқариш бошқармалари касаба союз комитетининг раислари, бош бухгалтерлари, колхозларнинг раислари ва бухгалтерлари, шунингдек бошқа касаба союз ходимлари иштирокида кенгашлар, семинарлар ўтказилмоқда. Жойларда медицина ходимлари иштирокида меҳнаткашларга меҳнат қобилиятини йўқотганлик варақасини бериш юзасидан консультациялар уюштирилмоқда.

Ана шу амалга оширилган тадбирлар ўтган қисқа вақт ичида давлат пенсияси олувчи ва социал страхованиега ўтувчи колхозчиларни рўйхатга олиш ишларини туғаллаш имконини берди. Ҳозирги маълумотларга кўра, Ўзбекистоннинг барча областларида ва Қорақалпоғистон АССР да 105 мингга яқин колхозчи, шу жумладан 1300 аёл страхование ва пенсия билан таъминланади. Булар орасида 5700 қишлоқ хўжалик мутахассиси, 97 мингдан кўпроқ механизатор бор.

Ташкилий оммавий ишлар ҳам олиб борилмоқда. Чунончи, республикадаги барча — 996 колхозда, шу жумладан Қорақалпоғистон Автоном республикасидаги саккизта балиқчилик колхозида касаба союз группалари сайланди ва қайта тузиш ишлари амалга оширилди. Фабрика-завод маҳаллий комитетларининг ҳуқуқларига эга бўлган колхозларнинг янги касаба союз комитетлари тузилди. Эндиликда колхозларда давлат социал страхованиесига раҳбарлик, бюджет ва сметаларни тасдиқлаш, нафақаларни белгилаш, санаторий-курорт хизматини ташкил этиш, пионер лагерларида болалар дам олишини уюштириш ва бошқа социал страхование тадбирлари ВЦСПС кўрсатмаларига асосан амалга оширилади. Дастлабки ҳисобларга кўра, шу йилнинг тўрт кварталида давлат социал страхованиеси бўйича колхозчиларга 400 минг сўмга яқин пул тўланади. 1965 йилда эса бу рақам 1 миллион 700 минг сўмга етади. Бу пулларни колхозчилар нафақа тариқасида — вақтинча меҳнат қобилиятини йўқотганда, аёлларнинг ҳомиладор ва туққан вақтларида, декрет-отпуска пуллари, санаторий ва дам олиш уйларига бериладиган йўлланмалар сифатида оладилар.

Партиямиз колхозчиларнинг маданий дам олиши ҳақида ҳам тинмай ғамхўрлик кўрсатмоқда. Ҳар йили уч мингдан ортиқ колхозчи энг яхши санаторий ва дам олиш уйларига имтиёзли йўлланмалар билан боради.

Ҳар бир қишлоқ меҳнаткашининг кексайганида пенсия билан, бетоб бўлганида ва боқувчисиз қолганида нафақалар билан таъминланиши Совет давлатининг иқтисодий қудрати нақадар юксалганлигидан далолат бериб турибди.

Қишлоқ меҳнаткашлари партия ва ҳукуматимизнинг катта ғамхўрлигига жавобан қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш, коммунистик мўл-кўлчиликни тезроқ бунёдга келтириш учун ҳар қачонгидан кўпроқ ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилмоқдалар. Улар қанчалик кўп маҳсулот ишлаб чиқаришса, давлатимиз шунчалик бойишини, меҳнаткашлар фаровонлиги тез ошишини яхши биладилар. Ўзбекистон Касаба союзлари совети, унинг область советлари, ишлаб чиқариш бошқармалари касаба союз комитетлари колхоз ишлаб чиқаришининг ҳар бир участкасида, бригада ва фермасида меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан бундан буён ҳам кундалик иш олиб боришлари лозим.

И. МУҲИДДИНОВ,
Ўзбекистон Касаба союзлари совети қишлоқ хўжалиги Бюросининг раиси.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИДА босилгандан кейин

«АЛДАГАНИ БОЛА ЯХШИ»

«Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил 108-сонида босилган юқоридаги сарлавҳали мақолада Қашқадарё область, Шаҳрисабз районидаги 10-мактаб-интернатда таълим-тарбия ишлари ўз ҳолига ташлаб қўйилгани, ўқувчилар ҳақига хиёнат қилинаётгани, мактаб-интернат директори И. Раҳматов катта коллективга раҳбарлик қила олмаётгани танқид қилинган эди. Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги танқидий мақола юзасидан текшириш ўтказиб, редакцияга қуйидагиларни хабар қилди.

«Алдагани бола яхши» сарлавҳали танқидий мақолада келтирилган фактларни текшириш учун тузилган комиссия ўз ишини тамомлади. Текширишда фактлар тўла тасдиқланди. Комиссия аъзоларининг таклиф ва мулоҳазалари Қашқадарё область халқ маорифи бўлимининг Советида муҳокама қилиниб, И. Раҳматов вазифасидан олиб ташланди. Бухгалтерга қаттиқ виговор эълон қилинди. Мактаб-интернатда таълим-тарбия ишларини яхшилашга қаратилган тадбирлар белгиланди.

ГЕОЛОГЛАР КЕНГАШАДИЛАР

СССР Фанлар академиясининг Ер билими бўлими ўзининг навбатдаги кенгайтирилган сессиясини октябрь ойида Тошкентда ўтказишга қарор қилди. Бу сессия СССР Геология Давлат комитети ва Ўрта Осиё республикалари ҳамда Қозоғистон ССР Фанлар академияларининг иштирокида ўтказилади.

1 октябрда очиладиган бу сессияга Совет Иттифоқининг геология, геофизика ва география соҳаларидаги атоқли олимлари — Д. И. Шчербаков, А. П. Виноградов, В. И. Смирнов, Д. С. Коржинский, И. П. Герасимов, А. В. Пейве, М. В. Белоусов, А. А. Садовский, Н. А. Елисеев, В. А. Кузнецов ва бошқа олимлар қатнашадилар.

Сессияда Ўрта Осиё ва Қозоғистон геологияси учун муҳим бўлган бир қатор проблемалар кўриб чиқилади. Чунончи, Тянь-Шань тоғ тизмаларининг Урал тоғлари билан алоқаси ва бир-бири билан боғланганлиги, Қозоғистоннинг нефть, газ ва ер ости сув манбалари, Ўрта Осиё тоғ, водий ва саҳро районларининг тузилиши, ҳамда бу ердаги чўкинди фойдали қазилма конларининг геохимияси ва бошқа масалалар муҳокама қилинади. Сессияда география, сейсмология ва гидрогеология масалалари бўйича бир кунлик симпозиум ўтказилади. Сессия мажлислари тамом бўлгач, меҳмонлар Ўзбекистон ва Қирғизистоннинг баъзи районларига экспедицияга чиқадилар.

И. ҲАМРОБОЕВ,
профессор, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ҳ. М. Абдуллаев номидаги геология ва геофизика институти директори.

ЮКСАЛИШ

Ўрта Осиё иқтисодий районининг саноати ялпи маҳсулот ва бошқа кўпгина жуда муҳим буюмларни ишлаб чиқариш тўққиз ойлик программасини 25 сентябрда муддатидан олдин бажарди.

Бу катта ғалабанинг аҳамиятига тўғри баҳо бермоқ учун иқтисодий район саноати босиб ўтган катта йўлни тушуниб олиш керак.

Биринчи жаҳон урушидан кейин, интервенциячилар ва контрреволюцияга қарши кураш олиб борилган оғир йиллардан сўнг бутун Советлар мамлакатининг хўжалиги пасайиб кетган эди.

Ўрта Осиёда саноатнинг асосий хом ашё базаси бўлган пахтачилик барбод бўлган эди. Пахта тозалаш заводларининг жуда оз қисмигина, бир неча ғишт заводи ва унчалик катта бўлмаган ремонт устахоналари ишламоқда эди, холос.

Қулай табиий шароитдан, халқнинг тажрибаси ва меҳнат кўникмаларидан фойдаланиб, хом ашё базасини бутун чоралар билан ривожлантириш керак эди, бутун халқ хўжалигини ривожлантиришнинг моддий базасини — оғир саноатни вужудга келтириш керак эди, табиий бойликларни ўрганиб, халққа хизмат қилдириш зарур эди, меҳнаткашларнинг эҳтиёжларини тўлиқроқ қондириш учун енгил саноатни ва озиқ-овқат саноатини вужудга келтириш керак эди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати Ўрта Осиёни чор Россиясига фақат хом ашё етказиб бериб келган аграр райондан катта саноат районига, фақат маҳаллий эҳтиёжларнигина эмас, шу билан бирга умумиттифоқ эҳтиёжларини, шу жумладан экспорт эҳтиёжларини ҳам ўз маҳсулоти билан таъминлашдек мураккаб вазифаларни ҳал қила оладиган саноат районига айлантиришнинг жуда катта программасини амалга оширдилар.

Ҳозир Ўрта Осиёда юздан кўпроқ саноат тармоқларининг корхоналари бор. Шулар орасида оғир индустрия тармоқлари йилдан-йилга тобора катта аҳамият касб қилмоқда.

Электроэнергия — халқ хўжалигининг ҳаёт томиридир. Электроэнергия ишлаб чиқариш 1963 йилда 12,5 миллиард киловатт-соатга етказилди. Иқтисодий районнинг электростанциялари ҳозирги вақтда ҳар соатда революциядан олдин қарийб 5 ой ичида ҳосил қилинган электроэнергияга тенг келадиган миқдорда электроэнергия ишлаб чиқармоқда.

Ёқилғи саноати ҳар қандай саноат корхонасига, ҳаттоки, хўжаликнинг бошқа тармоқларига ҳам асосий озуқа маҳсулоти етиштириб берувчи саноатдир.

Ўрта Осиёда 1913 йилда 152 минг тонна нефть чиқарилган бўлса, ҳозир йилига 10 миллион тоннадан кўпроқ, яъни бутун чор Россиясида 1913 йилда қазиб олинган нефтга тенг келадиган миқдорда нефть чиқарилмоқда. Кўмир қазиб чиқариш 1913 йилдагига нисбатан 66 баравар кўпайди.

Табиий газ конлари топилганидан кейин, Ўрта Осиёнинг ёқилғи-энергетика ресурслари анча кўпайди. Янги топилган газ конларининг баъзилари ўзининг запаслари жиҳатидан мислсиздир. Ёқилғи балансида газ тобора кўпроқ ўрин олмоқда.

Ўрта Осиёда минерал ўғитлар ишлаб чиқариш 1964 йилнинг планига мувофиқ, 2 миллион тоннага етказилади ва шу йилнинг 8 ойи ичидагина 15 процентдан зиёдроқ кўпайди.

Ҳозирги давр хўжалиги замонавий техникага таяниб ишлайди. Ўрта Осиёда қурилган ўнлаб машинасозлик заводлари маҳсулот ишлаб чиқаришни етти йилликнинг беш йили мобайнидагина 2,4 баравар кўпайтирди.

Бизнинг мамлакатимиз жуда катта қурилиш майдонига айланди. Бинокорларнинг заказларини бажармоқ учун қурилиш материалларини тезроқ ва кўпроқ ишлаб чиқариш керак. Фақат кейинги ўн йилнинг ўзидагина Ўрта Осиёда цемент ишлаб чиқариш етти баравар кўпайди, ишлаб чиқарилаётган цементнинг умумий ҳажми эса чор Россиясида ишлаб чиқарилган цементнинг умумий ҳажмидан икки баравар ошиб кетди.

Оғир саноат тармоқлари билан бир қаторда, енгил саноат ва озиқ-овқат саноати ҳам вужудга келтирилди ва ривожлантирилди.

Биринчи беш йилликнинг охиридагина ишга тушган ип газлама, шойи тўқиш ва жун газлама саноати корхоналари 1932 йилда 15 миллион метрдан сал кўпроқ газлама ишлаб чиқарган эди. Ҳозир эса бу корхоналар кунига бир миллион метрдан кўпроқ газлама ишлаб чиқармоқда, яъни 1932 йилда ишлаб чиқарилган миқдордаги газламани икки ҳафтада тайёрлаб бермоқда.

Ўрта Осиёдаги енгил саноат ва озиқ-овқат саноатининг бошқа тармоқларига қарашли корхоналар ҳар бир календарь кунга ҳисоблаганда, қуйидаги миқдорда маҳсулот чиқармоқда.

Пойафзал фабрикалари 60 минг жуфт пойафзал;

Трикотаж фабрикалари 90 минг жуфтга яқин ички ва устки трикотаж;

Консерва заводлари 1 миллион банкадан кўпроқ консерва;

Ёғ заводлари 1.200 тоннага яқин ўсимлик ёғи ва бошқа кўпгина маҳсулотлар.

Шу мисолларнинг ўзи Ўрта Осиё саноатининг ривожланиши нақадар юксак даражага кўтарилганлигини ва айни вақтда бу йилги ишлаб чиқариш планини бажаришда эришилган муваффақиятларнинг нақадар катта аҳамияти борлигини яққол кўрсатиб турибди, деб ўйлаймиз.

* * *

Ўрта Осиёнинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари яхши ишламоқдалар. Об-ҳаво шароити қишлоқ хўжалигига катта қийинчиликлар келтирди. Узоққа чўзилган қаҳратон қиш, салқин келган баҳор, сел ва дўл уришлар колхозлар ва совхозларнинг ишини жуда мураккаблаштириб юборди. Колхозчиларнинг ва совхоз ходимларининг фидокорона меҳнати, партия ва совет органларининг ташкилотчилик иши бу қийинчиликларни енгишга ва мўл ҳосил етиштиришга имкон берди.

Ўрта Осиё ғаллакорлари катта муваффақиятларга эришдилар. Улар дон экинлари ҳосилини етиштиришни анча кўпайтириб, бу йил давлат омборларига шу кунгача 52 миллион пуд, яъни бутун ўтган йилдагига қараганда 15 миллион пуд кўп ғалла тўкдилар.

Улкан пахта хирмони учун кураш қизғин бормоқда. 25 сентябргача давлатга 700 минг тоннадан кўпроқ «оқ олтин» топширилди ва сотилди, пахта тайёрлаш суръатлари кундан-кунга жадаллашмоқда.

Ўрта Осиёнинг лубкорлари, картошка, сабзавот, қовун-тарвуз етиштирувчи хўжаликлари мўл ҳосил етиштирдилар, ҳосилни йиғиб териб олишни ва давлатга маҳсулот сотишни авж олдириб юбордилар.

Чорвачилик хўжаликларида ҳам маҳсулот етиштиришни кўпайтириш учун кураш олиб борилмоқда. Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ўзларининг юксак мажбуриятларини адо этиб, пилла ва қоракўл тери сотиш планларини бажардилар, қишлоқ хўжалик маҳсулотининг бошқа кўпгина турларини сотишни ўтган йилдагига қараганда кўпайтирдилар.

* * *

Халқ хўжалигини юксалтириш ишлаб чиқариш ва маданий-маиший объектлар ҳамда уй-жой биноларини қуриш учун ажратилган капитал маблағларни ўзлаштиришга кўп жиҳатдан боғлиқ. Кўпминг кишилик бинокорларнинг коллективлари бу йил халқ хўжалигининг ҳамма қурилишларида, айниқса химия, газ, кўмир саноати, бинокорлик индустрияси, сув хўжалиги қурилишларида ва бир қанча тармоқлардаги қурилишларда иш ҳажмини анча кўпайтирдилар.

Капитал ишларнинг умумий ҳажми шу йилнинг 8 ойи мобайнида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 19 процент кўпайди, ишлаб чиқариш объектларида эса ҳатто 25 процент кўпайди.

Ўрта Осиё бинокорлари республикаларнинг юбилейларини тағин ҳам катта муваффақиятлар билан кутиб олмоқ учун зўр бериб курашмоқдалар.

* * *

Биз халқ хўжалигининг фақат асосий тармоқларигагина тўхталиб ўтдик ва Ўрта Осиё меҳнаткашлари ўзларининг ватанпарварлик меҳнатлари билан нақадар юксак чўққиларга кўтарилганликларини кўрсатувчи мисолларнинг бир қисминигина айтиб бердик.

Улар ўзларининг бу муваффақиятларига Коммунистик партиянинг тинмай қилаётган ғамхўрлиги ва СССРдаги ҳамма халқларнинг қардошларча ёрдами туфайли эришганликларини англаб, КПСС-нинг ленинчи Марказий Комитетига ҳамда тинчлик ва халқлар бахт-саодати учун ҳормас курашчи Н. С. Хрушчев бошчилигидаги партия Марказий Комитетининг Президиумига ўзларининг чуқур ташаккурларини изҳор қилмоқдалар, Ўрта Осиё экономикасини ва маданиятини янада юксалтирмоқ учун социалистик мусобақани тағин ҳам кенг авж олдирмоқдалар.

Н. СЧАСТНЕВ,
Ўрта Осиё статистика бошқармасининг бошлиғи.

СУРЪАТНИ ЯНА ОШИРАМИЗ

Бошқармамиз пахтакорлари жонажон республикамиз юбилейи шарафига пахта ҳосилдорлигини белгиланган 14,7 ўрнига 25 центнерга етказиш ниятида фидокорона меҳнат қилдилар. Деярли ҳамма хўжаликларда мўл ҳосил етиштирилди. 13420 гектар майдонда пахта барвақт очилди.

Теримни республикада биринчилар қатори бошлади. Бултур «Савай» совхозидан сўнг рапорт берган «Косон» совхози бу йил ҳам областда биринчи бўлиб теримга тушди. Совхоз пахтакорлари 1962 йили 4000 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан ўртача салкам 10 центнердан ҳосил олган бўлсалар, бултур ҳосилдорликни 23,5 центнерга етказиб катта ғалабага эришдилар. Бу йил улар ҳосилдорликда биринчи маррага етиш, яъни камида 25 центнердан хирмон кўтариш ва давлатга 10 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш иштиёқида жонбозлик кўрсатиб ишламоқдалар.

Шу кунларда совхоз пахта далаларида 28 «зангори кема» жадал хирмон уймоқда. Уч мингдан зиёд теримчи орасида социалистик мусобақа кун сайин қизғин тус олмоқда. Тез ва соз териш учун мусобақада юздан ортиқ 10-15 минг килограммчилар намуна кўрсатишяпти. Зулхумор Ўринова, Асалой Йўлдошева, Норжон Очиловалар каби кунига 150-200 килограммдан пахта тераётган чеварларни 50 та пахтачилик бригадасининг ҳар бирида учратасиз.

Машина ва қўл теримини жадаллатиш учун совхоз дирекцияси, партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари меҳнаткашларга қулай шароит яратиб берганлар. Бунинг самараси давлатга пахта топширишнинг бориши ҳақидаги кундалик маълумотда яққол кўриниб турибди. Совхоз кунига йиллик планнинг 2,8-3 проценти миқдорида «оқ олтин» топшираётир. Насвон Холиқов, Файзи Ҳидиров, Юсуф Омонов, Очил Ҳайитов ўртоқлар бошчилик қилаётган илғор бригадалар эса планнинг ярмидан кўпроғини бажариб қўйди.

Ленин номли совхоз пахтакорлари ҳам суръатни кун сайин оширмоқдалар.

Колхозлараро мусобақада 1136 гектар ердан 25 центнердан ҳосил кўтаришни кўзлаётган Энгельс номли колхоз азаматлари биринчи ўринда бормоқдалар. Улар ҳосилдорликни бултургига нисбатан 6.5 центнер ошириш нақадар зўр маҳорат ва кўп куч талаб этишини тушунган ҳолда яхши ишладилар. Деярли ҳамма бригадада мажбуриятни бемалол қоплайдиган ҳосил етиштирилди ва барвақт етилиши таъминланди. Энди гап сорти ва сифатини бузмай, сира нобуд қилмай териб олишда қолди. Колхоз партия ташкилоти ва правлениеси, партия-давлат контроли комитетига кўмаклашувчи группа аъзолари бутун эътиборни ана шу масалага қаратганлар. Ҳар бир картанинг текис терилиши, хом термаслик, нобуд қилмаслик устидан сифат инспекторларининг назорати кучайтирилган. Далада ишлаётганларга қулай маданий-маиший шароит яратилган. Теримчилар ва бригадалар ўртасидаги мусобақа натижаси кунда эълон қилиб турилади. Бригадалараро мусобақа ҳар 5 кунда якунлаб борилмоқда. Икки бешкунликда ғолиб чиққан бригадага колхоз кўчма Қизил байроғи ва мукофот топширилади.

Иш ана шундай ташкил этилгани учун ҳам колхоз шу кунгача белгиланган графикни муваффақиятли бажармоқда, бу ерда кунлик суръат 2,5 процентга етди. 107 гектар ердан 410 тонна «оқ олтин» етиштиришга сўз берган Мамарайим Хуррамов бошлиқ бригада мажбуриятининг 50 процентдан зиёд қисмини бажариб қўйди. Бригада чеварлари 1 октябргача ваъдани ўринлаш ниятида зўр ғайрат қилмоқдалар.

«Партия XXII съезди», Ленин номли колхозларнинг аъзолари ҳам маррага жадал интилмоқдалар.

Бошқармада йиғим-терим графиги муваффақиятли бажарилаётир. Мўлжалимиз октябрь ойининг бошларига планни, 20 октябргача 30 минг тонна «оқ олтин» берамиз деган ваъдани бажариш. Бунинг учун терим суръатини кундан кунга ошириб борамиз.

Даврон АБДУРАЗЗОҚОВ,
Косон ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи.

ГРУППА УСУЛИДА

Нормамат Абдифаттоҳни ҳоли-жонига қўймайдиган бўлиб қолди. Кўрди дегунча савол назари билан тикилади. Акаси ҳам дарров тушунади.

— Биламан ука, ўзим ҳам ҳаяжонланиб турибман. Аммо бир оз сабр қилайлик. Ҳозир колхозда энг орқада бўлсак ҳам, 3-4 кун ичида аввал олдингиларга етиб, сўнг ўзиб кетамиз.

Амалда шундай бўлди ҳам. 14 сентябрь куни Поп бошқармасидаги «Ленинград» колхозининг Абдифаттоҳ Ғаффоров бошлиқ 4-бригада даласида 5 та «зангори кема» сузиб юрарди. Уларни Элвой Усмонов, Набижон Очилдиев, Эргаш Жўраев ҳамда ака-ука Абдифаттоҳ ва Нормаматлар бошқарди. Дастлабки куни 15 тонна, эртасига 20, кейинги кунлари 28-30 тоннага етказиб пахта терилди.

Группа усулида пахта териш жуда қўл келяпти. Ҳозир колхознинг Дадамирза Эгамбердиев, Собиржон Жўраев ўртоқлар бошлиқ бригадалари пайкалларида ҳам 10 та терим агрегати ишлаяпти.

Колхознинг 30 азамат механизатори бу йил 2 минг тонна пахтани териб бермоқчи. Бувиниса Рустамова, Саломатхон Исломова ҳам мана шу гвардиячилар сафида меҳнат қилишади.

(«Совет Ўзбекистони» мухбиридан).

ДАЛАЛАРНИНГ ЖАМОЛИ

ЛАВҲА

Далаларнинг серфайз кунлари. Шу кунларда баҳор тонгларидан бошлаб тер тўкиб, меҳнат қилган деҳқонларимизнинг, саратон иссиғини писанд қилмай универсални шаҳдам ҳайдаган азамат йигитларнинг, миришкор сувчилару, агроном, мутахассиснинг меҳнатига якун ясалади.

Олтин кузда Байтқўрғон қишлоғига келиб, жамолини кўз-кўз қилиб турган боғ-роғларга кирсангиз, полизларда бўлсангиз баҳри-дилингиз очилади. Лекин ҳамма-ҳаммасидан ҳам дилингизни пахтазор хушнуд этади. Биз шу қадимий, обод қишлоқдаги «Правда» колхозининг тадбиркор раиси Файзи ака Муҳсимов билан далаларга чиқдик. 8-бригадада бу йил ҳосил бениҳоя бўлиқ. Бригадир Маҳамад Исҳоқов бизни тўппа-тўғри теримчилар ёнига бошлаб борди. Файзи ака ҳозир пеш очилган пахта пеш териб олинаётгани, колхоз ҳар куни йиллик планнинг 3 процентига етказиб пахта топшираётганини сўзлар экан:

— Ҳали бу оз, биз тўрт процентдан пахта топшириш имкониятига эгамиз, — деб қўйди.

Теримчилар ёнидамиз. Қўллар чаноқлар устида ўйнайди. Кеча 227 килограмм пахта терган Хайри Мирсалимова чаноқдаги пахталарни юқоридан пастга эмас, балки пастдан юқорига териб чиқар эди.

— Сизга тупнинг юқорисидан териб тушиш осон эмасми? — сўрадик ундан.

— Бу-ку, осон, лекин пахтанинг сорти бузилади. Барглар сарғайиб, қовжираб қолди. Уваланиб кетиб, пастдаги очилган пахталар устига тўкилади, «оқ олтин»га доғ тушмасин-да.

— Бу йил қанча термоқчисиз? — деб сўради Файзи ака.

— Сўзим сўз. Ўн беш минг килограмм териб бераман. Сиз ваъда қилинган мукофотни жойига қўйсангиз бўлгани.

— Оппоқ қизим, ундан хотиржам бўл.

Хайрихон «қани кўрамиз» дегандек бош қимирлатиб, эгат оралаб кетди.

Бу бригадада чевар теримчилар йиғилган. Мирғани Мирғозиев, Раиса Маҳкамбоева, Холбиби Анорқулова, Туғон Дўсовалар ҳар куни 152-227 килограммдан «оқ олтин» термоқдалар. Бригада шу кунгача 91.700 килограмм «оқ олтин» топширди.

Колхознинг биринчи бригадасида жуда катта ҳосил етиштирилибди. Лўппак очилган пахталар кўзингизни қувнатади. Теримчилар кутилган дақиқаларни соғинганлари учунми, эрта тонгданоқ юлдузлар учмасдан дала бошида бўлишади. Бригадир Нуриддин Валиев бундан завқланганини айтади. Иш унуми ҳам чакки эмас. Бувиниса Худойқулова колхоздаги донгдор теримчиларнинг бири. У 27 сентябрь куни 256 килограмм, Мамлакат Расулева 218, Ҳамида Султонова 200 килограммдан пахта терибдилар. Ҳамма теримчилар нормани тўла ва ошириб бажарибди.

Қизларнинг ғайрати ошиб, қалби жўшиб кетади. Баъзан эркин меҳнатни тараннум этувчи қўшиқ янграйди.

Пахта бизнинг бойлигу —
Шарафимиз, шонимиз.
Гуллардан чиройлигу
Дала меҳнат конимиз.

Файзи ака колхозда машина терими бошланганига уч кун бўлганини айтган эди. 7-бригадада механик-ҳайдовчи Юсуф Раҳимов, Абдураҳим Сиддиқовларнинг «ХВС-1,2» кемалари далага жуда ярашиб турибди.

— Мана булар шу йил машинада пахта тераётирлар, — деди раис, — лекин иш унуми чакки эмас.

— Ҳали жуда оз, бу бошланғич ишимиз. Ҳар куни камида уч тоннага етказамиз, — деди Абдураҳим Сиддиқов.

Калинин бошқармасидаги «Правда» колхози бу йил 500 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 29 ўрнига 32 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилган. Колхозда терим суръати кундан-кун ошиб бораётир. Бу хўжалик пахта тайёрлашда бошқармада олдинги ўринда бормоқда. Баракали куз колхозчилар ишончини тобора мустаҳкамламоқда.

Оппоқ олтинини кўз-кўзлар
дала,
Очилган чаноқлар мисоли
юлдуз.
Тиниб бўлмайдиган энг
қизғин палла
Далада барқ урсин кекса,
йигит, қиз.

Ҳа, Байтқўрғонда ҳам ҳозир тиниб-тинчимайдиган пайт.

Юсуфжон ҲАМДАМ.

МАРРА—15 ОКТЯБРЬ!

Мана бу учи-қири уфқ билан туташган, гўё ун сепилгандай оқариб кўринаётган пайкаллар денгиз суви шамолда чайқалиб, соҳилга урганда ҳосил бўладиган оппоқ кўпикларни эслатади. Ана шу сермавж денгизда «зангори кема»лар жавлон уриб сузяпти.

— Ҳабибулла Ғуломов бригадасига қарашли карта, — дейди ҳамроҳимиз, совхоз партия ташкилотининг секретари В. И. Пак, — қирқ центнерчи бригада. Совхозда биринчилар қатори машина теримига тушди. . .

Пайкал оралаб юрибмиз. Дарҳақиқат, йиллик планнигина эмас, балки мажбуриятни ҳам баҳузур қоплай оладиган ҳосил етиштирилганига ишончимиз комил.

Ўн икки гектарли яхлит пахтазорда иккита пахта териш машинаси гуриллаб ишлаб турибди. Улардан бири ғўзапояси юлиниб, текислаб қўйилган шох томон аста-секин яқинлашади. Рулда ёш жувон. Механизатор бункери лиқ тўлган «зангори кема»ни пайкалдан олиб чиқади-да, кўзни қамаштирадиган дурдоналарни қоп-қанорсиз ташийдиган прицепга ағдаради.

Машина рулида Ковсария Галиева ўтирарди. Машҳур механизатор Турсуной Охуновага ҳавас қилиб, «пўлат от»ни жиловлаган Ковсария тўрт йилдирки, қудратли техникани бошқаряпти.

— Бултурги мавсумда 92 тонна пахта терувдим, — дейди К. Галиева, — бу йилги аҳдим — 120 тонна. Ваъдамнинг устидан чиқаман, албатта. Теримга тушган биринчи кунимиз ярим кунда етти бункер пахта тўккан бўлсам, кечаги натижа беш тоннадан ошиб кетди.

Ҳабибулла Ғуломов бошчилик қилаётган 2-бригада аъзолари совхозда пешқадамлик қилиб, кунига давлат омборига 5-6 процент миқдорида «оқ олтин» топширмоқдалар. 450 тонна ҳосилнинг бешдан тўрт қисми фақат машиналарда териб олинади. Ковсария Галиева, Мутал Ёқубов, Доғли Содиқ, Ғани Тоғаев, Отажон Содиқов каби моҳир механизаторлар йиллик планни 12 октябрга қолмай адо этиш иштиёқида меҳнат қилмоқдалар.

«Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози бу йил она-Ватанга 13 минг 700 тонна пахта етказиб беради. Давлатга сотиладиган пахтанинг 75-80 проценти «зангори кема»лар билан терилади. Мавсумда пахтазорларда 140 та терим агрегати, 250 та прицеп ишлайди.

Республиканинг шонли тўйи шарафига муносиб армуғон тайёрлашга аҳд қилган совхоз пахтакорлари йиллик планни 15 октябрга, мажбуриятни эса 20 октябрга қадар адо этишга бел боғлаганлар.

Ҳ. ТОЖИБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг Тошкент область мухбири.
Оққўрғон бошқармаси.

Суратларда: 1. Моҳир механизатор Ковсария Галиева, 2. «Зангори кема»лар Ҳ. Ғуломов раҳбарлигидаги 2- бригада далаларида.
А. Тўраев фотолари.

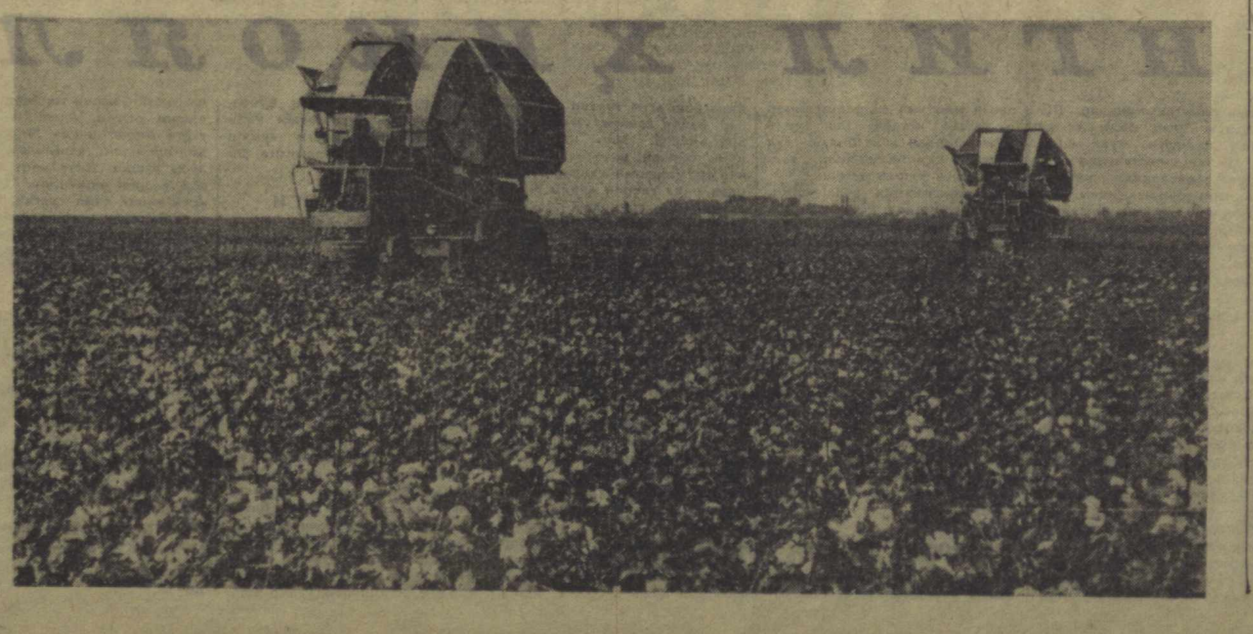

Пахта далаларида

1100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил кўтариш мажбуриятини олган Яккабоғ бошқармасидаги «Марксизм» колхозининг пахта далаларида терим тобора қизғин тус олмоқда. 200 теримчи кўпминг килограммчилар ҳаракатига қўшилди. Хосият Исмоилова, Зайнаб Тожиева, Хурсанд Хушвақтова, Раҳмат Қудратов каби пешқадам теримчилар ҳар куни хирмонга 160-180 килограммдан «оқ олтин» тўкмоқдалар.

М. Муҳаммадиев.
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.

●

Задарё бошқармасидаги «Правда» колхозининг коммунист Урозали Қўнабоев бошлиқ бригадаси аъзолари йиғим-теримни бошқармада биринчилар қатори бошлаган эдилар. Бригада шу кунгача давлатга планнинг 60 проценти миқдорида «оқ олтин» сотди.

У. Қўчқоров.

●

Москва бошқармасидаги Ленин номли колхознинг Рўзихон Мирзаева, Озодахон Матмусаева, Дилбар Мирзаева каби пахтазор юлдузлари кунига 250-300 килограммдан пахта термоқдалар.

Я. Абдуллаев.

●

Ленинград бошқармасидаги «Коммунизм» колхозида кўпминг килограммчилар ҳаракати кенг тус олди. Саломатой Раҳмонова, Кароматой Мелиқосимова, Ойшахон Ҳайитова каби чеварлар 170-200 килограммдан пахта термоқдалар.

М. Йўлдошев.

●

Учқўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли совхоз далаларида 110 та терим агрегати жавлон уради. Ана шу агрегатлар кучи билан ялпи ҳосилнинг 50 проценти йиғиб-териб олинади. Бунинг учун машина теримига ҳамма нарса тахт қилиб қўйилди.

«Зангори кема» капитанлари Муҳаммаджон Шерматов, Собиржон Ҳасанов ва бошқалар мавсумда 100-120 тоннадан «оқ олтин» териш учун курашяптилар. Машина терими эрта-индин бошлаб юборилади.

К. НАСРИДДИНОВ.

●

Андижон область, Балиқчи бошқармасидаги Куйбишев номли колхозда кўпминг килограммчилар ҳаракати кун сайин авж олмоқда. Шу ҳаракатнинг ташаббускорлари Гулсара Олимқулова, Ҳошияхон Ғаниева каби азаматлар терим нормасини икки баравардан ҳам ошириб адо этяптилар.

Т. МАНСУРОВ.

●

Вобкент бошқармасидаги Ильич номли колхознинг Хол Қурбонов бошлиқ бригадасида ҳар куни 3 процент ва ундан кўпроқ пахта тайёрланаётир. «Узбекистон» колхозининг Шакар Сафаров бошлиқ бригадасида ҳам терим тез суръатлар билан бормоқда.

Р. АЗИМОВ,
Н. АРСЛОНОВ.

●

Марҳамат бошқармасидаги «Победа» колхози қариялари пахта йиғим-теримида актив қатнашмоқдалар. 72 яшар Омон ота Умаров қисқа вақт ичида 1134 килограмм пахта териб берди.

Т. АҲМАДАЛИЕВ.

●

Қува бошқармасидаги «Социализм» колхозининг Раҳимберди Садиров бошлиқ бригадаси теримда пешқадамликни қўлдан бермай келаётир. Бригада тайёрлаш пунктига ҳар куни тўрт процентдан кўпроқ пахта жўнатяпти.

М. СОЛИЕВ.

●

Навоий бошқармасидаги «Гигант» совхози ишчилари ўртасида кўпминг килограммчилар мусобақаси қизғин тус олди. Қурбоной Ризақулова, Саида Раҳмонова, Бодом Туробова каби ишчилар кунлик нормани бир ярим баравар бажариб, бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Ҳ. ОБЛАЕВ.

РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ МЕҲМОНЛАРИ

Япония парламенти аъзоларидан бир группаси Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турди. Шу группанинг бошлиғи жаноб Фудзияма: «Биз Тошкент шаҳри билан танишиб жуда хурсанд бўлдик, бизда энг яхши таассуротлар қолди», деди.

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасининг Свердлов номли колхозида меҳмонлар билан меҳнаткашларнинг учрашуви самимий вазиятда ўтди.

Японялик меҳмонлар 27 сентябрда Тошкентдан Бокуга жўнаб кетишди.

* * *

Мали ташқи ишлар министрлигининг бош секретари Мусса Лэо Кейто бошчилигида Мали Республикасининг делегацияси 27 сентябрда Тошкентга келди. Меҳмонлар Ўзбекистонда бир неча кун туриб, Тошкент ва Самарқанднинг диққатга сазовор жойлари билан танишадилар, саноат корхоналарини бориб кўрадилар.

* * *

Ёшларнинг Москвадаги Жаҳон форумида қатнашган ҳиндистонлик, эронлик, польшалик, цейлонлик вакилларни ўтган якшанба куни ёшлик шаҳри бўлган Чирчиқ зўр хурсандлик ва самимият билан кутиб олди. Меҳмонлар Чирчиқ электрохимия комбинатини, Химиклар саройини бориб кўришди. Улар шаҳар йигитлари ва қизларининг турмуши билан танишдилар.

Жаҳон ёшлари форумининг делегатлари миллий мустақиллик, озодлик учун, бутун дунёда тинчлик учун курашдаги бирдамликка бағишланиб, кечқурун ўтказилган шаҳар митингида қатнашдилар.

* * *

Японияддаги «Кобе стил» фирмасининг бир группа мутахассислари Ўзбекистон металлургия заводида пўлатни узлуксиз қуйиш аппаратларининг иш тажрибаси билан танишдилар. Чет эл мутахассислари совет техникасига юксак баҳо бердилар. «Кобе стил» фирмасининг вакиллари узлуксиз пўлат қуйиш аппаратини ўзларида қурмоқ учун совет лойиҳаларини сотиб олиш тўғрисида битим туздилар. Япон мутахассислари группасининг раҳбарлари, фирманинг планлаштириш ва ривожлантириш бошқармаси директори доктор К. Кавамура, Надахама шаҳридаги металлургия заводида мана шундай аппаратлардан иккитаси ўрнатилади, деб айтди.

(ЎзТАГ).

Сўнмас юлдуз

(Ч. Островский туғилган куннинг 60 йиллигига)

□ □

Инсоният тарихида умумбашарий идеяларга ўз қалби ва ҳаётини бахш этган шундай буюк кишилар ҳам борки, улар бахт ва адолат, эрк ва озодлик уфқида сўнмас юлдуз каби абадий порлаб туражак. Ҳа, бундай буюк кишилар учун, Алексей Толстой айтганидек, биргина сана бор, холос: туғилиш бор-у, аммо ўлим йўқ. Бугун туғилганига олтмиш йил тўлган кун кенг нишонланаётган жангчи ва коммунист ёзувчи Николай Алексеевич Островский ана шундай ақл-идрок титанлари қаторидан ўзига муносиб ўрин олди. Чунки у ўз жанговар ҳаётини, қайноқ қалб ҳароратини ва бутун куч-қувватини «дунёда энг гўзал нарса — инсониятнинг озодлиги учун сарф» қилди. Н. А. Островский ўз ҳаёти ва ижоди билан жангчи, коммунист ва етук совет ёзувчиси сифатида жонажон Ватанга, бахтиёр совет халқига, ҳар қандай даҳшатли бўронларда ҳам озодлик кемасини дадил бошқариб боришга қодир бўлган довюрак штурман — Коммунистик партияга, ер юзида Тинчлик, Меҳнат, Тенглик, Қардошлик, Бахт-саодат қарор топиши учун хизмат қилишнинг юксак намунасини кўрсатди.

Николай Островский 1904 йилнинг 29 сентябрида ишчи оиласида дунёга келди. Унинг болалик йиллари Украинанинг Шепетовка шаҳарчасида, оғир жисмоний меҳнат азобида ўтди. Ҳаёт уни болалик чоғиданоқ инқилобий ҳаракатга етаклади. Кичкинтойлигиданоқ тўсиқлардан қўрқмасликка, довюракликка, адолат ва озодлик учун курашга қатъий бел боғлаган Николай Шепетовкада Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун олиб борилган курашда актив қатнашди. Меҳнат ва кураш ёш Николай характерини тоблай борди.

Островский ҳаётининг сўнгги қарийб ўн йили оғир жисмоний азобда—хасталикда ўтди. Гражданлар уруши йилларида жанг майдонидаги ва оғир жисмоний меҳнат соҳасидаги тинимсиз курашлар Николай Островскийнинг соғлиғига жиддий салбий таъсир кўрсатди. Дастлаб унинг иккала оёғи, сўнг қўллари шол бўлиб, иккала кўзи нурсизланиб қолди. Мана шундай оғир бир дамда ҳам у умидсизликка берилмади: бутун қалби билан партия ва халқ ишига берилган Николай Островский даҳшатли ўлимни енгиб, яна ҳаётга қайтади. У ижтимоий ҳаётга аралашувнинг бошқа формасини топади: газета-журналларга мақолалар ёзади, мухбирларга интервьюлар беради, ўз уйига ёшларни тўплаб, партия тарихидан машғулотлар ўтказади, суҳбатлар ташкил этади, радио орқали нутқлар сўзлайди. Мана шу йўл билан у коммунистик ғояларни халқ ичида кенг пропаганда қилади. Николай Островский тўшакка қаттиқ боғланиб қолишига қарамай бадиий ижод устида жиддий иш бошлайди. Рус ва жаҳон классик адабиётини пухта ўрганиш ва ҳаётни чуқур идрок қилиш асосида 1930—1934 йилларда «Пўлат қандай тобланди» ва 1934—1936 йилларда «Бўрон болалари» романларини ёзиб, совет адабиёти хазинасини бойитди. «Пўлат қандай тобланди» романи учун ҳукуматимизнинг олий мукофоти — Ленин ордени билан тақдирланди. Шу муносабат билан ҳукумат номига ёзган мактубида адиб бундай деди: «Мени Ленин комсомоли — партиянинг содиқ ёрдамчиси тарбиялаб етиштирди. Ҳозирча менинг юрагим уриб турар экан, унинг энг охирги уришига қадар бутун ҳаётим социалистик Ватанимизнинг ёш авлодини большевикча тарбиялашга бағишланади».

Бу сўзлар коммунист ёзувчининг Ватанга ва партияга берган рапорти—қалб амри эди. Букилмас ирода соҳиби бўлган Николай Островский ўз умрининг охиригача ана шу қалб фармонига амал қилди.

«Инсон учун энг қимматли нарса ҳаётдир,—дейди «Пўлат қандай тобланди» романининг қаҳрамони Павел Корчагин,— у инсонга бир марта берилади ва киши уни шундай яшаши керакки, самарасиз ўтган йилларга сўнгра ўкинмасин: разил, паст ўтмишнинг уяти юракни ёндирмасин ва ўлар экан: бутун кучим ва бутун умрим дунёда энг гўзал нарсага — инсониятнинг озодлиги учун сарф бўлди, дея олсин». Бу сўзлар қаҳрамоннинг ҳаёт йўлини, унинг ирода йўналишини белгилайди.

Асарда Павел характерининг мураккаб томонлари, нозик қирралари, интелликтуал дунёси шу қадар моҳирлик билан очилганки, бу, авторнинг санъаткорлигини намойиш қилади. Павел Корчагин образи ўзининг ҳаётийлиги, ҳаққонийлиги, жонлилиги, типиклиги—бадиий мукаммаллиги билан китобхон қалбини ҳаяжонга солади. Шуни ҳам қайд қилиш лозимки, биз Павел образининг хатти-ҳаракатларида ҳеч қандай ғайри-табиийликни кўрмаймиз. У ўзининг барча хатти-ҳаракати, қилиқ ва одатлари, жасорат ва матонати билан ўқувчини ишонтиради.

Островский орзулари ушалди: ёшлар Павел Корчагин тимсолида ўзлари истаган қаҳрамонни—ҳаётда ҳамнафас, устоз, дўст бўла оладиган қаҳрамонни топдилар. Н. Островскийнинг «Пўлат қандай тобланди» асари ўзига хос ҳаёт дарслиги бўлиб қолди: у ёшларимизни камтарликка, қийинчиликларни енга олишга, ҳақгўйликка, меҳнатсеварликка, дўстлик ва ўртоқликни чуқур ҳис қилишга, она-Ватанни севишга, ҳамиша халқ ва партия иши учун тайёр туришга, юксак онглилик ва пок ахлоққа ўргатади.

Николай Островский ва унинг қаҳрамони Павел Корчагиннинг номи дунёга кенг тарқалиб кетган.

Николай Островский қаҳрамон ва етук санъаткор сифатида Совет Иттифоқидагина эмас, бутун дунёда ҳам шуҳрат қозонди. Н. А. Островский вафот этган бўлса-да, у ўз жанговар биографияси, умрбоқий асарлари билан абадий барҳаётдир. Ҳа, Николай Островский ҳаёт, у биз билан бирга коммунизм қурмоқда.

Т. БОБОЕВ.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтининг илмий ходими.

МАШҲУР САЙЁҲЛАР

М. ЗИКМУНД ВА И. ГАНЗЕЛКАНИНГ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

28 сентябрда Тошкентда машҳур чехословак сайёҳлари Мирослав Зикмунд ва Иржи Ганзелканинг матбуот конференцияси бўлди. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг бош илмий секретари М. З. Хомидхонов шу ерда ҳозир бўлган кишиларни меҳмонлар билан таништирди. Матбуот конференциясига СССР Журналистлар союзининг секретари, Ўзбекистон Журналистлар союзи правлениесининг раиси З. И. Есенбоев раислик қилди. З. И. Есенбоев Иржи Ганзелкага сўз беради. Иржи Ганзелка «Татра» автомобилларида қилинган чехословак экспедициясининг тарихи тўғрисида ва бу экспедициянинг мақсадлари ҳақида сўзлаб берди.

Чехословакия журналистлари матбуот ва Тошкент жамоатчилигининг Давлат эстрада театрига тўпланган вакилларининг кўп саволларига жавоб қайтардилар. Матбуот конференциясини «Зангори экранлар»дан кузатиб борган телетомошабинлар телефон орқали савол бериб турдилар.

Матбуот конференциясида машҳур сайёҳларга Альпинизм федерацияси ва Ўзбекистон ССР спорт жамиятлари ҳамда ташкилотлари союзи номидан «Ленин чўққиси» жетонлари топширилди. Етти минг метр баландликдаги «Ленин чўққиси»га чиққан альпинистлар ана шу жетонлар билан мукофотланадилар. Чехословакия журналистлари чўққини забт этувчиларга бериладиган мукофотнинг фахрий эгалари бўлдилар.

Матбуот конференциясининг охирида М. Зикмунд ва И. Ганзелка кўп тошкентликларнинг илтимосини қондириб, ўз китобларига имзо чекиб бердилар.

Чехословак сайёҳлари 29 сентябрда Уралга жўнаб кетадилар. (ЎзТАГ).

□ □

Суратда: (чапдан) Иржи Ганзелка ва Мирослав Зикмунд матбуот конференциясида саволларга жавоб беришмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

Олам янгиликлари

ЧЕХОСЛОВАКИЯ КОМПАРТИЯСИ ВА ИТАЛИЯ КОМПАРТИЯСИ ДЕЛЕГАЦИЯЛАРИНИНГ МУЗОКАРАЛАРИ

ПРАГА. (ТАСС). ЧТК агентлиги хабар беради: Италия Компартияси раҳбарлигининг аъзолари Паоло Буфалини ва Карло Галлуццилардан иборат Италия Коммунистик партиясининг делегацияси 23 ва 24 сентябрда бу ерда Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг делегацияси билан музокаралар олиб борди.

Музокараларда Чехословакия томонидан Чехословакия Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг секретари Иржи Гендрих, Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг секретари Владимир Коуцкий ва Чехословакия Компартияси Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг ўринбосари Олдржих Кадерка қатнашдилар.

Музокаралар вақтида халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати проблемалари, шунингдек бошқа масалалар муҳокама қилинди.

Учрашув самимий вазиятда ўтди ва Италия Компартияси ҳамда Чехословакия Компартияси вакилларига ҳар иккала партиянинг иш тажрибалари билан тағин ҳам чуқурроқ танишиб олишларига ёрдам берди.

ЙЎЛБАРСНИНГ ИЛОН БИЛАН КУРАШИ

ДЕҲЛИ, 28 сентябрь. (ТАСС). Мадхья Прадеш штатидаги Бхимсен қишлоғининг аҳолиси мисли кўрилмаган томошанинг — питон деб аталган катта илоннинг йўлбарс билан курашаётганлигининг шоҳиди бўлдилар, дейилади ПТИ агентлигининг хабарида. Илон билан йўлбарснинг кураши 12 соат давом қилибди. Йўлбарс бу жуда катта илоннинг чангалидан қутулмоқ учун пишқириб жуда кўп овора бўлибди. Бироқ, йўлбарс илоннинг чангалидан қутула олмабди —кечга бориб илон уни бўғиб ўлдирибди. Шундан сўнг йўлбарс ҳар қанча катта бўлса ҳам аммо илон уни ютиб юборибди.

ВИЛЬСОН ҚОРАЛАМОҚДА

ЛОНДОН, 27 сентябрь. (ТАСС). Англия лейбористлар партиясининг раҳбари Гарольд Вильсон Плимутдаги сайлов олди митингида нутқ сўзлади. У ўз нутқида, жумладан НАТОнинг кўп томонли ядро кучларини вужудга келтириш планларини қоралади. Вильсон бу планлар биринчи навбатда Ғарбий Германияни атом билан қуроллантиришга ёрдам беради, деди. «Шу ерда ҳозир бўлган кишилардан бирортасининг Германиянинг ядро давлатига айлантирилиши мумкинлигини эшитиб, жим қолиши мумкинми», деди Вильсон. — Консерваторлар сиёсатининг мантиқий оқибати шундай бўлиб чиқадику, ахир».

Вильсон Англиядаги консерваторлар ҳукуматини Американинг кўп томонлама ядро кучларини вужудга келтириш плани тўғрисида ўз фикрини тўппа-тўғри айтишдан зўр бериб бўйин товламоқда, деб айблади. Агар консерваторлар сайловларда ғалаба қозонсалар, деди Вильсон, кейин улар Англия шу кучларни вужудга келтиришда қатнашади, деб эълон қиладилар.

КАПИТАЛ МАМЛАКАТЛАРДА СИНФИЙ КУРАШ

ЛИВАН

Ливан нефть конлари ишчиларининг уч ҳафтадан бери давом этаётган забастовкаси бошқа кўпгина корхоналарга ўтмоқда.

Байрутдаги халқаро аэропортда забастовка бошланди. Европа, Осиё ва Африкани боғловчи энг муҳим халқаро трассада нормал ҳаво алоқаси бузилди. Иш ташловчилар иш ҳақини оширишни ва меҳнат шароитини яхшилашни талаб қилмоқдалар.

Ливан экономика министри Жозеф Нажжар ишчиларни корхонага қайтариш га мажбур қиладиган суд чораларини қўллаш масаласини кўриб чиқмоқда.

ЧИЛИ

«Прогресо» тўқимачилик фабрикаси ишчиларининг забастовкаси 78 кундан бери давом этмоқда. Ишчилар иш ҳақини оширишни талаб қилмоқдалар, деб хабар беради Сантьягодан Пренса Латина агентлигининг мухбири.

«Брэден коппер компани» Америка компаниясига қарашли бир қанча мис конлари ишчилари иш ҳақини ошириш учун курашмоқдалар. Кончилар иш ҳақини 80 процент оширишни талаб қилмоқдалар.

Лот кўмир райони шахтёрлари ҳам агар иш ҳақини ошириш тўғрисидаги ўз талаблари қондирилмаса, забастовка эълон қилишларини айтганлар.

АНГЛИЯ

230 техник контролёрнинг забастовкаси Бирмингемдаги «Харди спинсер лимитед» машинасозлик фирмасининг энг йирик заводларидан бири ишини тўла тўхтатиб қўйди. Завод Англия автомобиль саноатининг 95 процепти учун двигатель қисмлари етказиб беради. Бу «ғайри расмий» забастовка қатнашчилари иш ҳақини оширишни талаб қилмоқдалар.

ФРАНЦИЯ

Франциянинг Ўрта ер денгизи қирғоғидаги порти—Пор-ле-букда 23 сентябрда бўлиб ўтган намойишда икки минг киши қатнашди. Кемасозлар ишчиларни ишдан бўшатишга қарши, кемасозлик корхоналарининг ёпилишига қарши норозилик сўзлари ёзилган плакатлар кўтариб ўтдилар. Намойишда, деб ёзади «Юманите» газетаси, коммунистлар, социалистлар, католиклар, турли ташкилотлар ва касаба союзларининг аъзолари қатнашдилар.

Ўрта Европада энг паст нарх билан сут сотаётган француз деҳқонлари бундан бир неча кун олдин мамлакат шаҳарларида ўз маҳсулотларини сотишни тўхтатишга қарор қилдилар. Ҳозир Франциянинг деярли барча шаҳарларида сут сотиш тўхтатиб қўйилган.

Сут фақатгина касалхоналар ва болалар муассасаларига етказиб берилмоқда.

Франция қишлоқ хўжалик министри Эдгар Пизани Парижда ўтказилган матбуот конференциясида, давлат деҳқонлар талабини қондира олмайди ва сут нархини ошира олмайди, деди.

Ҳукуматнинг нархни оширишдан бош тортиши, шубҳасиз, мамлакатни сут билан таъминлаш проблемасини кескинлаштиради ва маъмурлар билан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ишлаб чиқарувчилар ўртасидаги конфликтни давом эттиради, деб ёзади Юньон Франсэз д'Энформасьон агентлиги.

ИТАЛИЯ

Неаполдаги «Горгоне» мебель фабрикасининг дарвозаларида «Меҳнат-ҳаёт демакдир» деган насиҳат ёзиб қўйилган. Буни фабрика эгаси ёздирган. Аммо бу сўзлар унга яқиндагина 300 ишчини ишдан ҳайдаб юборишига ҳалақит бермади. Ишчилар ишдан бўшатилишга қарши норозилик сифатида корхонани эгаллаб туришга қарор қилдилар. Бироқ хўжайин полиция отрядларини чақирди. Полициячилар ишчиларни фабрика территориясидан ҳайдадилар.

ШВЕЙЦАРИЯ

Шоферларнинг 13 кунлик забастовкаси тугаб, Женева кўчаларида яна таксилар пайдо бўлди. Женева шаҳрининг 250 такси ҳайдовчиси жипслиги ва қатъий туриб олиши натижасида ўзларининг кўпгина талабларини қондиришга эришдилар. Бу талаблар шаҳарнинг «кичик» транспорти ходимларининг меҳнат ва иш ҳақи шароитини яхшилашга тааллуқли эди. Таксомотор паркларининг маъмурлари коллектив шартнома ишлаб чиқиш учун музокаралар олиб боришга розилик билдиришга мажбур бўлдилар. Бу шартнома шоферларга нисбатан хўжайинларнинг ўзбошимчалигини чеклаб қўйишга гарантия беради. (ТАСС).

Шингил ҳикоялар

СУРАТИНГИЗ

Қадрдон бир дўстим бор. Уларникига тез-тез бориб тураман. Волидаси худди ўз онамдай бўлиб қолганлар. Ҳар гал уйларига кирганимда тўрдаги суратга кўзим тушади. Ҳошимжон онасининг суратларини катта қилиб олдириб, олтин суви югуртирилган ромкага ўрнатиб қўйган. Унга ҳавасим келади. Ота-онаси ҳаёт ўртоқларимнинг ҳаммасига ҳавас қиламан. Эшикдан кириб келганингда бола-чақаларинг, вафодор ёринг билан бирга туққан, бир парча этни боқиб катта қилган онанг:

— Яхши келдингми, ўғлим!— деб кутиб олиши қандай бахт.

Кўпинча уйга қайтганимдан кейин раҳматли онамни эслайман. У кишининг суратлари юрагимдагина қолган. Ёшлигимизда нега ақалли бирор марта суратга тушмаган эканлар. Ё ўшанга ҳам пул кетади деб кўзлари қиймай, бизга озиқ-овқат, кийим-кечак олишдан орттира олмаганмиканлар. Шу ҳақда кўп ўйлаб минг афсус еймам-у, фойдаси йўқ. Қани энди ақалли кичкинагина бўлса ҳам суратларини топсам: кўзларимга суртмасмидим, катта қилдириб, уйимизнинг тўргинасига қўймасмидим.

Онажон, Сизни қани энди тополсам, қўлларингизни, ҳеч бўлмаса суратингизни ўполсам...

СИНГИЛ

Онажонгинамни соғинсам эсимга ялт этиб синглим тушади. Опаларим, қариндош-уруғларимиз, қўни-қўшниларимиз, волидамиз ҳаётликларида у кишини кўп кўрган-билган кишилар борки, синглимни учратишса:

— Э, тавба, Марямхоннинг худди ўзгинаси-я, бамисоли юз-кўзини узиб, қоплаб қўйгандек.—дейишади.

Ҳақиқатан, синглимнинг жуссаси, нозиклиги, юз-кўзлари, юрагининг қайғулилиги, ҳатто овози марҳума волидамизникига ўхшаб кетади. Ёш туриб жўжа бирдай жон билан тул қолгани ҳам онамизнинг тақдирларига ўхшаб кетади.

Онажонгинамни соғинганимда синглимнинг суратига қарайман-да: «Умринг асло ўхшамасин, сен бола-чақаларинг-нинг орзу-ҳавасини кўр» деб пичирлайман. Шунақа пайтда серфарзанд тоғамиз ёшлик пайтимизда қолимиздан вақтида хабар ололмаганда онажонгинамнинг ўксиниб турганлари ёдимга тушиб, алланечук бўлиб кетаман.

Жигарим, азиз синглим, эҳтимол, сен ҳам йўлимга кўз тутиб:

— Ҳали замон тоғанг эшикдан кириб келадилар,—деб жиянларимни юпатаётгандирсан...

—Кечир мени, сал кечиккан бўлсам.

ЖИЙДА ГУЛИ

Муҳаббат, эсингиздами иккаламиз учрашган жой? Сой бўйида бош эгиб турган дарахтлар. Баҳор кечаси, унчалик ойдин эмасди. Мен қандайдир ички ҳаяжон, асло ифода қилиб бўлмайдиган ҳислар тўлқинида пича титроқ қўлим билан сочингизни силардим. Ўшанда ғазалларда ўқилган мушк анбар—зулфингизданми, жийда гулининг атриданми маст-аласт эдим. Балки ишқ майи деб шуни айтишар.

Шу-шу жийда гулини яхши кўраман. Муҳаббат, ҳозир ҳам Сизни эслаган эдим, димоғимга жийда гуллари келиб урилгандек туюлди. Йўқ, мен жийда гулининг муаттар ҳидини сезгандагина, қишлоғимизнинг ўртасидан ўтадиган сойнинг икки лабидаги жийдалар гуллаб тургандагина ўша висол чоғларини эслайдиган йигитлардан эмасман. Ўша ҳис, ўша ҳаяжон, ўша титроқ, ўша ибо. Ўша юрак ҳалиям боягидек. Ўша ёнишлар ҳали ҳам бор. Бари-бари, юрагим, бутун вужудим сизники. Ҳамон ўша оқшомдаги ҳаяжон билан яшайман. Шу ҳис, ҳаяжон йўқолган куни мени тириклай ўлди деб билаверинг. Барги кумуш жийда остидаги қасамимга ўлгунча содиқман.

НАЙ НАВОСИ

Ўттизинчи йилларнинг бошида қимматчилик эди. Адирдан бошоқ терганич холамларникига бордим. Кечқурун жиндаккинадан ун оши ичиб бўлгач, болалар тўпланиб берникмачоқ ўйнадик. Холаваччам ғирромлик қилиб, вегадир, мени қаттиқ туртиб юборди. Мен ҳам уни туртган эдим:

— Ҳа, етимча, еттикулча, бизникига нон тилаб келиб тағин зўравонлик қиласанми, — дегани боягидек эсимда.

Бирдан хўрлигим келиб, йиғлаганимча кўчага чиқдим. Орқамдан бирор киши югурмади ҳам, чақирмади ҳам. Катта сувнинг ёнидаги мактабга қандоқ қилиб етганимни билмай қолдим. Оқариб турган бинонинг саҳнида пича серрайиб турдим. Кейин қандайдир шарпа сезиб, ўзимни теракнинг панасига олдим. Аллаким мактабга кириб кетди. Чироғ ёқди, шекилли, деразадан шуъласи тушди. Пича вақт ўтгач, най садоси эшитилди. Секин-аста юриб, очиқ турган деразага яқинроқ келдим. Астойдил қулоқ солдим. Тинглаган сарим най навосидан эриб, кўзимдан ёш оқарди. Йиғлай-йиғлай юрагим бўшади, ўзимни анча енгил сездим.

Ярим кечада холамникига қайтиб катта онам ётадиган уйга кирдим. Бечора кампир кўз юммай, эшик тирқ этса набирам келдимикин, деб бедор, ташвиш тортиб ётган экан. Қадамим шарпасини сезиб, ёнига чақирди. Қуруқ қўллари билан пайпаслаб бошимни, пешонамни силагач, оҳиста пичирлади:

— Келдингми, қўзичоғим, бўталоғим, қаерда юрдинг, қўрқмадингми, совқотмадингми?

Қаерга борганимни, мактабдан чиққан най овозини, негадир, кўзимдан дўланадек ёш тўкилганини айтдим.

— Ҳа, бўталоғим, етим кўнглини етим овлар. Бечора муаллим ҳам сенга ўхшаш етим қолган экан. Мана, ўқиб катта мулла бўлибди. Кошки, сен ҳам шундоқ бўлсанг.

Мана шундан буён орадан ўттиз йилдан кўпроқ вақт ўтди. Қачон най навосини эшитсам, ўша кечани, бечора катта бувимни эслайман. Қани энди у мен ҳам ўқиб муаллим бўлганимни, мактабда ўқитувчилик қилаётганимни кўрса, қандай қувонарди.

Ҳамид НУРИЙ.

Эълонлар. Томошалар.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

29 СЕНТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — Музика луғати (болалар учун). 18.45 — Телевизион янгиликлар. 19.05—Олимпиада машъали остида.

19.40 — Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида: 19.50 — Телевизион янгиликлар. 20.10 — Ягона иқтисодий районда. Сув учун кураш, 20.30 — Бутун ҳосилни машинада йиғиб-териб олайлик (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 20.50 — Гулсара Ёқубова ва Суръат Пўлатов куйлайди («Ёшлар ижоди» циклидан).

Рус тилида: 21.30 — Менинг севгим (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.30 — Диафильм (болалар учун). 18.50 — Ҳужжатли фильм, 19.10 — Хотин-қизлар учун, 19.35 — Тошкент янгиликлари.

Рус тилида: 19.45 — Нисбат назарияси нима? (илмий-оммабоп фильм). 20.05 — Тошкент янгиликлари, 20.15 —Иудушка Головлёв (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 29/IX да Демон, 30/IX да Хоразм қўшиғи.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 29/IX да Номаълум киши, 30/IX да Биринчи муҳаббат.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 30/IX да Нурхон.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 29. 30/IX да ва ЭСТРАДА ТЕАТРИДА — (1964/65 йил мавсумининг очилиши) — 1/X да Ўзбекистон ССР халқ артисти Комилжон Отаниёзов раҳбарлиги ва иштирокида Хоразм ашула, музика ва рақс ансамблининг концертлари. Кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Уч мушкетёр (1 ва 2-серия)—«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ва 9-45 минутда).

Дунай фарзанди — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз ва кечқурун). «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 2, 4 ва кеч 6 да).

Пани Ганка кундалиги — «ДРУЖБА» (2-залда), «ВОСТОК», «ВАТАН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кечқурун).

Хабер фотоси — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

1 октябрда

КАТТА КОНЦЕРТ

Концертда: СССР халқ артистлари Ҳалима Носирова, Мукаррама Турғунбоева, Саодат Қобилова, Галия Измайлова, Ўзбекистон ССР халқ артистлари Карим Зокиров, Саттор Ярашев, Насим Ҳошимов, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Клара Юсупова, Гулнора Маваева, Михаил Давидов, Жамол Низомхўжаев, солист Эргаш Йўлдошев қатнашади.

Халқ чолғу ансамбли жўр бўлади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

институтга ва унинг филиалларига киришга тайёрлайдиган

ПУЛЛИК 9 ОЙЛИК

КУРСЛАРГА

АРИЗАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Аризага ўрта маълумот ҳақидаги хужжатнинг копияси ва иш жойидан справка қўшиб берилади.

Ўқиш 10 октябрдан бошланади.

КУРСЛАРНИНГ АДРЕСИ:

Тошкент шаҳрида — Шайхантавур кўчаси, 10-уй, институтнинг механика факультети;

Чирчиқ шаҳрида — Ломоносов кўчаси, 1- уй, кечки факультет;

Олмалиқ шаҳрида — Ленин кўчаси, 27-уй, кон-металлургия факультети;

Ангрен шаҳрида — Навоий кўчаси 13-уй, ўқув-консультация пункти;

Бухоро шаҳрида — Микрорайон, кечки умумтехника факультети;

Қўқон шаҳрида — Киров кўчаси, 17-уй, ўқув-консультация пункти;

Фарғона шаҳрида — Дружба кўчаси, 13-уй, умумтехника факультети;

Навоий шаҳрида — ўқув-консультация пункти.

«УЗЭНЕРГОСБИТ»

электрдан фойдаланувчилардан сўрайдики,

УЙ, ҲОВЛИ, МАГАЗИН, МУАССАСА ВА КЎЧАЛАРДАГИ

ТАШҚИ ЭЛЕКТР ЛАМПАЛАРИНИ,

шунингдек бинолар ичидаги электр чироқларини кун ёриши биланоқ

ЎЧИРСИНЛАР

Ташқи чироқларни кундуз кунлари ёққан тақдирда, электр огоҳ қилмасдан узиб қўйилади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.
Р. 11234. ИНДЕКС — 64543. Н. Б. 226.